Sorgu

LA LILIECI

****

BIBLIOTECA
PENTRU
TOŢI

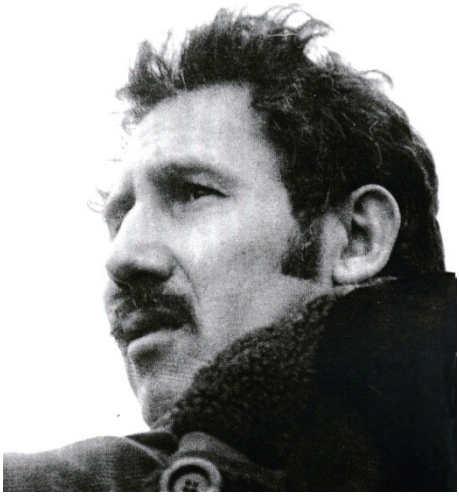

Bucureşti, 2010

Tabel cronologic de Mihaela Constantinescu-Podocea
Referinţe critice de Sorina Sorescu
Fotografii din arhiva familiei, arhiva Muzeului Naţional
al Literaturii Române şi din arhiva personală a lui Ionel Cucu
Copyright © 2010 Editura ART, pentru prezenta ediţie

JURNALUL
NAŢIONAL

Director general
Marius Tucă

Director executiv
Sorin Stoian

Director marketing
Adriana Ioniţă

Piaţa Presei libere nr. 1,
Corp D, etaj VIII, Bucureşti, Sector 1,
tel.: 021-318 20 37, fax: 021-318 20 35
E-mail: editura.jurnalul@jurnalul.ro

EDITURA ART

GRUPUL EDITORIAL ART
Comenzi - Cartea prin poştă
CP. 78, O.P. 32, cod 014810, sector 1, Bucureşti
tel.: (021) 224.01.30,0744.300.870,0721.213.576;
fax: (021) 224.32.87
Ne puteţi vizita pe: www.editura-art.ro

Redactor: Mihaela Dobrescu
Tehnoredactor: Vasile Ardeleanu
Producţie: Walter Weidle

Date despre colecţia BIBLIOTECA PENTRU TOŢI:
www.jurnalul.ro; www.bibliotecapentrutoti.ro
Coordonator proiect: Ana-Maria Vulpescu
Design supracopertă:

GRIFFON & SWANS
creative service
www.griffon.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României SORESCU, MARIN
La Lilieci / Marin Sorescu ; ed. stabilită şi îngrijită de Sorina Sorescu; pref. de Ion Pop; tab. cronologic de Mihaela Constantinescu-Podocea; referinţe critice de Sorina Sorescu. - Bucureşti: Art, 2010

2 vol.

ISBN 978-973-124-499-0
Vol 1. - ISBN 978-973-124-492-1
Vol 2. - ISBN 978-973-124-493-8

AUTORUL DESPRE *LA LILIECI*

Bulzeştii - darul
pe care mi l-a făcut istoria

Ilarie Hinoveanu: *Pentru tine, Marin Sorescu, poet cunoscut pretutindeni în această ţară, precum şi peste hotare, ce înseamnă această anonimă aşezare pe care ai impus-o conştiinţei noastre odată cu împlinirea destinului tău?*

Marin Sorescu: Mă gândesc uneori, cu nostalgie, că sunt pârâiaşe care culeg apele de pe un câmp anonim şi se pierd în albia unui brâu curgător, înainte de a avea un nume. Sentimentul acesta l-am încercat de multe ori privind de pe „coastele” comunei natale spre vâlcelele care „curg” toate către albia Frăţilei. Asemeni acestor pâraie, s-au revărsat în

albia timpului sute de generaţii din comuna Bulzeşti, al cărei început de arhivă trebuie căutat pe cojoacele oştenilor din cetele fraţilor Buzeşti, ori pe săbiile panduri-lor lui Tudor. Bulzeşti, pentru mine, înseamnă darul pe care mi l-a făcut istoria. Îl primesc cu emoţie.

I.H.: *În timp ce colindam împreună prin sat, multe lucruri ne încântau prin valoarea lor specifică, ilustrând o străveche obârşie. Peste toate aceste dovezi de continuitate istorică, două imagini mi-au rămas adânc răsfrânte în suflet: cea a bisericii descojite şi cea a stejarilor răspândiţi pe firul văii.*

M.S.: Vatra veche a satului se află paralelă cu cea actuală, creată, probabil, pe la 1870. Există însă, pe actuala vatră, un cătun strâns în jurul unei biserici pe care mi-o amintesc ca pe un lucru de spaimă: ni se spunea, când eram copii, să nu ne apropiem de ea, pentru că putem cădea în Judecata de Apoi. Într-adevăr, în tinda bisericii erau nişte fresce de o mare forţă expresivă, printre care şi această „judecată” care-şi atingea ţelul: te băga în sperieţi. Am văzut multe fresce prin lume, dar mereu mi le amintesc pe cele din această biserică. Deplâng pripeala

dărâmării ei, înainte de constatarea valorii de monument istoric. În temelia şi zidurile care mai veghează valea, ar mai putea fi decupaţi, cu tencuială cu tot, câţiva „moşi” în frumoase straie de demult.

Pentru că ne aflăm în sat: nu mai vezi oale prin cui, nici în par, nu mai vezi cocoşi pe case, de ţiglă. E păcat că se renunţă cu prea multă uşurinţă la casele înalte cu pridvor, de unde puteai privi peste vale şi peste deal. Nu întotdeauna lumea se uita spre Craiova, dar e adevărat că marea forţă magnetică de acolo se exercita.

Satul se află pe un drum străvechi, între Craiova şi Râmnicu Vâlcea. Un drum lăturalnic se numeşte şi acum Ungureanca, care era calea oierilor ce veneau din munte cu turmele la iernat. De câte ori n-am încercat să număr oile ciobanilor care treceau la vale! Pe un asemenea drum, cu câteva secole în urmă, poate că şi străbunii mei, Soreştii, au „descălecat” din munte, sau de dincolo de munţi, din ţara Ardealului, şi-au rămas aci, acasă, amintindu-şi din când în când, cu nostalgie, de moşia lor: un munte cu plaiuri.

Toată valea pe care ai văzut-o era, până mai aproape de noi, vegheată de stejari

seculari. Stau mărturie cel de la Gura Racului şi cel de la celălalt capăt al satului; doi bunici pentru care trebuia să vii cu toată familia pentru a-i putea cuprinde în braţe.

Dincolo de aceste impresii, plăcut subiective, satul acesta este un stâlp de pridvor din casa mare a satului românesc, de care îmi place să-mi rezem fruntea. Satul românesc este continuatorul vechilor cetăţi antice, în sensul păstrării unei civilizaţii. Aş vrea să combat ideea satului patriarhal, scos din timp. Aş susţine că era, dimpotrivă, foarte implicat în evenimente. Aceşti oameni, aparent în afara istoriei, erau nu numai sufletul, dar şi trupul, pentru că lăncile, săgeţile, gloanţele - ei le colecţionau în pieptul lor ca într-o panoplie. Se ştie că banii olteni, când trimiteau oastea la luptă, această oaste era strânsă din cetele *ad-hoc* de moşneni care plecau să-şi apere pământul lor. La această idee de *participare* se adaugă şi cea de *păstrare* a tradiţiei. Adică: ei participau la nou, îl asimilau şi păstrau pe fondul lor vechile tradiţii îmbogăţite.

Aceste idei am încercat să le mai expun şi cu alte mijloace într-o carte controversată.

I.H.: *La Lilieci*

M.S.: Da. Şi, poate, şi-n altele care vor mai urma.

I.H.: *Dar, dincolo de disputele formale, inerente vieţii literare, ce impulsuri lăuntrice te-au determinat să scrii această carte, într-un fel unică în literatura română, dacă am lua în considerare numai faptul că marchează brusc o cotitură în poezia ta şi în lirica noastră în genere [...]?*

M.S.: Ideea acestei cărţi s-a născut din dorul de ţară, care - pentru mine - s-a manifestat foarte concret: eram obsedat de primele amintiri legate de locurile unde m-am născut. Vorbind englezeşte şi bucurându-mă de sonoritatea unui anumit cuvânt, îmi venea în minte o vorbă uitată, pe care n-o mai folosisem din copilărie. Mă aflam în America şi, cum nu mai era cazul să descopăr America, m-am descoperit acolo pe mine, pur şi simplu, în ce am eu mai autentic şi mai... columbian. Îmi era tare dor să trec înapoi oceanul pentru a-mi verifica unele vechi impresii şi a mă bucura de matca unui râu când sec, când revărsat: Frăţila.

Am avut, uneori, senzaţia că o parte a

poeziei noastre este prea volatilă, supusă deci foarte uşor pericolului dispariţiei în eter. Nu cred că este foarte important să dai frumos din aripi sub un clopot de sticlă. Foarte important este să mergi cinstit, omeneşte, chiar şi prin noroi, dacă este cazul, să o iei pieptiş, să transpiri, să te rătăceşti şi iar să găseşti drumul. Poezia are pentru mine valoare, în măsura în care reprezintă un „of”. Adică are omul un dor pe inimă şi-l spune pe şleau. Această „icnire” poate să fie şi de fericire, şi de îndoială şi aşa mai departe, întocmai ca viaţa. Un of format, de fapt, din alfa şi omega.

Cartea *La Lilieci* poate fi citită şi în lumina poeziei concrete, care reifică cuvintele, poate fi luată şi ca o încercare de reconstituire a epopeii satului (la început a fost epopeea), şi ca o carte de amintiri din copilărie. Una din ambiţiile mele cele mai mari a fost să demonstrez că şi graiul oltenesc (blamat de unii) este tot atât de literar ca şi celelalte, pe care oltenii le-au receptat cu bună credinţă.

Cari Sandburg are două versuri care-mi plac mult:

„Nu mai există bizoni,
Nu mai trăiesc nici cei care au

văzut bizonii.”

Sunt unul dintre cei care trăiesc nostalgia dispariţiei bizonilor. Satul nostru cere să te apropii de el cu grija unui arheolog care face săpături. Satul contemporan trebuie cercetat cu înfiorarea pe care va fi simţit-o Vasile Pârvan când descoperea Histria. Forme străvechi de civilizaţie se ascund nu sub tone de moloz prăbuşit, ci sub aparenţa banalului şi a cotidianului.

Tot în legătură cu volumul în discuţie, puteam să dau dovezi de multă imaginaţie, cum cred că am făcut-o cu altă ocazie, dar importantă nu era imaginaţia mea, ci exactitatea unei comunicări.

Este o carte autobiografică. Un omagiu - cuvântul nu e prea expresiv - adus satului, părinţilor şi fraţilor mei. Tata a murit când aveam eu doi ani, iar fratele mai mic, opt luni. Mama a trebuit să crească singură cei şase copii. N-a fost deloc uşor, mai ales în situaţia concretă, aceea din preajma şi din timpul războiului, ca şi după terminarea acestuia. În plus, o întâmplare nefericită pentru familia noastră: ne-a ars casa, în aprilie 1948 - casa şi toate „leaurile” din curte, magazia, patului. Mama era la plug cu Nicolae, fratele cel mai mare, a văzut

nori de fum de pe câmp şi când au venit nu mai era nimic. Nu era un moment prea potrivit pentru a-ţi face o casă nouă. „De ce scriu? De teamă de-a nu uita viaţa” - mărturisea Martha Bibescu, o scriitoare care ar merita să fie mai bine cunoscută în străinătate - adică la noi, de data aceasta. Aş putea spune că şi eu am scris ca să nu uit acei ani. De altfel, orice poezie e un început de autobiografie.

[...] Nu sunt un om sentimental. Şi chiar când am motive de a fi, ştiu să-mi ascund fiorul. Satul înseamnă pentru mine prilejul unei confruntări din pragul unei civilizaţii. Am multe cunoştinţe aici, în sensul întâlnirii cu nişte filozofi antici. Aş putea înşira foarte multe nume de ţărani, care pentru mine reprezintă unii şcoala eleată, cu Xenofan, Parmenide, Melisos şi Zenon, alţii dialectica lui Heraclit, alţii cinismul lui Diogene-câinele. Întâlnirea cu ei are pentru mine valoarea unei confruntări cu istoria gândirii.

Interviu realizat de Ilarie HINOVEANU, publicat în volumul *Convorbiri cu...,* Scrisul Românesc, Craiova, 1974, pp. 96-104 (fragment).

Să ne întoarcem din stele pe pământ, şi de pe tot globul în satul nostru

Dinu Flămând: *Între* Poeme *si* La Lilieci, *luate ca jaloane ale unor etape de creaţie, există o radicală modificare de structură?*

Marin Sorescu: Nu e o întoarcere de 180°, nici nu ar fi cu putinţă, dar cred că e o reîmprospătare a viziunii şi limbajului prin sporirea elementelor concret materiale, acceptate acum în poezie. Poemele din prima fază erau construite toate pe abstracţiuni, pe o gândire aproape algebrică a versului, pe câtă vreme în cele două volume din *La Lilieci* am lăsat concretul să se dezlănţuie.

D.F.: *Eu am altă apreciere dacă-mi permiţi. Chiar ardelean fiind, consider că bine faci abordând un limbaj din zonă. În fond, nu se mai pune acum pentru noi problema păstrării unităţii limbii naţionale, care şi-a câştigat de mult unitatea. De ce nu scrie poetul (dacă se simte îndemnat să o facă) si în limbajul sătesc al copilăriei sale, dacă s-a născut la sat?*

M.S.: E interesant ce spui. Am scris *Liliecii* din

două motive. Nu voiam să se piardă două secole de sat românesc - tradiţie, limbaj, mituri, etc. Apoi doream să injectez lirismul cu vigoarea faptelor concrete. Poezia se face şi din amănunte nesemnificative, sau nepoetice, iar aceste amănunte pot înviora versul. Poţi susţine oare că poezia n-ar avea nevoie de o nouă vigoare acum, când pare copleşită de tot felul de griji „planetare” şi de angoase la nivel cosmic? Să ne întoarcem din stele şi din *smog* pe pământ, şi de pe tot globul în satul nostru unde, oricum, suntem mai acasă şi putem vorbi familiar cu lucrurile esenţiale. În fond, am păstrat aici toate vechile mele obsesii, numai că am spus acum lucrurile dintr-o răsuflare.

Interviu realizat de Dinu FLĂMÂND, *Viaţa Studenţească,* februarie 1978 (fragment).

Nu s-a văzut încă săpător care să fi ajuns în partea cealaltă a pământului fără să întâlnească izvorul menit să-l arunce în slavă viu sau mort

Dorin Tudoran: *Sunteţi mulţumit de biografia dumneavoastră?*

Marin Sorescu: Poţi să-ţi faci autobiografia (de mult nu mi-am mai făcut-o!), dar biografia se face singură, ţi-e dată. Chiar dacă n-am avut o biografie spectaculoasă, ca alţii, faptul că a fost cum a fost şi că sunt produsul ei îl consider un noroc.

D.T.: *De ce? Întreb fără nicio intenţie de a „subtiliza" un patent „de-a fi" şi „de-a trăi".*

M.S.: Mai întâi pentru că sunt născut la ţară. Satul a ţinut sute de ani locul cetăţii antice. Eu văd satele româneşti ca pe nişte cetăţi închise, având tot ce le trebuie, în interiorul zidurilor diafane de orizont. Şi lumea asta, şi lumea cealaltă, totul acolo, din hotar până-n hotar.

D.T.: *Chiar aşa autarhice?*

M.S.: Chiar aşa. Aveau tot ce le trebuie. Şi, când spun asta, mă gândesc inclusiv la civilizaţie. De-aceea nici nu pot fi prea vesel văzând cum aceste cetăţi dispar, odată cu încercarea noastră de-a schimba satul în oraş. Mi se pare un preţ prea mare, pe care nu ştiu dacă suntem pregătiţi a-l

plăti. Regret că nu m-am născut acum două sute ori acum o sută de ani. Sau că acum două sute de ani nişte oameni n-au făcut ce fac eu acum, ce încerc să fac. S-ar fi păstrat mai mult suflet românesc. Şi (mai presus de unele produse materiale) de acest suflet avem mare nevoie.

D. T: *Şi, dacă întâmplarea făcea să vă naşteţi acum o sută de ani, ce-aţi fi făcut?*

M.S: Aceleaşi lucruri ca şi astăzi. Încetăţeneam modernismul şi după aceea deplângeam ruinarea tradiţiei.

D.T.: *Adică? Unde bateţi? La ce personalitate? La ce structură moral-intelectuală visaţi sau, cum se întreabă în asemenea situaţii, precum cea în care m-aţi... împins, dacă v-aţi fi născut acum o sută de ani, „cine v-ar fi plăcut să fiţi”?*

M.S.: Marin Sorescu. Pentru că toţi care-au fost meritau să fie şi nimeni nu poate lua locul nimănui.

D.T.: *V-aţi născut totuşi în 1936.*

M.S.: Da, într-un an bisect. O zi în plus face mult şi n-aduce anul cât aduce ziua în plus. Revenind la satul românesc pe care l-am cunoscut, trebuie să-ţi repet: el are o

moarte dureros de nenaturală.

D.T.: *Şi ce faceţi dumneavoastră, cetăţeanul care simte acest lucru?*

M.S.: Cetăţeanul, cum mi-ai zis, îţi spune ţie, spune altora, încearcă să atragă atenţia că moartea nenaturală a satului - fenomenul e, de altfel, european, universal - ne poate costa foarte mult cândva.

D.T.: *Cândva? Eu, ca „orăşean" trimis la ţară doar câţiva ani, îmi permit să atrag atenţia că moartea nenaturală a satului o plătim simţitor şi ireversibil de vreun deceniu. Dar cred că mai voiaţi să mai spuneţi ceva.*

M.S.: Răspunzându-ţi la întrebarea de dinainte, vroiam să-ţi mai spun că scriitorul ce sunt a semnat o carte: *La Lilieci.* Ea e un bocet, o plângere.

D.T.: *De ce* La Lilieci, *si nu* La Bulzeşti, *fiindcă dvs. în această din urmă cetate antică v-aţi născut?*

M.S.: M-am ferit de o localizare prea strictă. Cartea este şi-aşa legată de un anumit loc şi dacă aş fi menţionat numele exact al comunei mele ar fi semănat a tautologie.

Pe de altă parte, titlul acesta este o metaforă în stil arhaic, „Liliecii” însemnând, în vorbirea figurată a celor din sat, cimitirul. Adică „loc de odihnă şi verdeaţă”. Ti-am spus că e o plângere cartea asta. Un bocet.

În fond, ce e cu cartea asta, care, pentru mine, reprezintă un fel de barometru care-mi indică presiunea criticii, „intemperiile” ce bântuie sau tulbură înţelegerea poeziei?

D.T.: *Vorba dvs., „în fond, ce e cu cartea asta”?*

M.S.: Ideea ei mi-a plăcut atât de mult, am fost atât de absorbit de vârtejul de fapte, întâmplări, oameni, umbre, încât n-am mai avut timp să mă gândesc la poziţia exegeţilor vis-à-vis de formulă. Am mai spus-o: când începi să fii atent la părerile esteticii noastre (multe doar subiective, deloc pregătite pentru examene serioase) este un semn rău pe care n-am vrut să-l dau iubitorilor de semne rele.

La Lilieci, gestul cu acest nume s-a declanşat dintr-o veche nemulţumire a mea cu privire la îndepărtarea poeziei de *esenţa* ei.

D.T.: *Care este după dvs. această esenţă? În ce constă ea?*

M.S.: Nu-mi cere şi tu astfel de mărturisiri! Mulţumeşte-te cu atât: cred că poezia de astăzi suferă de o declorofilizare excesivă. E deseori un joc de mărgele colorate, o sarabandă de piruete. Toate acestea m-au făcut să caut, la început vag, apoi din ce în ce mai clar, *o ieşire.* Nu pentru întreaga lirică romanească de azi - nu-mi pot asuma astfel de sarcini prometeice -, ci pentru mine.

Interviu realizat de Dorin TUDORAN, fragment din prima parte *(În ce priveşte biografia mea, norocul de care-ţi pomeneam e şi el mai mult o metaforă),* în *Vatra,* nr. 2, 20 februarie 1980, republicat în volumul Dorin Tudoran, *Nostalgii intacte,* Editura Eminescu, Bucureşti, 1982, pp. 295-315.

E minunat să ai o obârşie...

Marin Sorescu: Bulzeştiul este pentru mine un punct de sprijin. Punctul din care nu vreau să răstorn pământul, ci numai să-l văd.

Sunt mai modest decât Arhimede. E minunat să ai o obârşie, un loc al copilăriei care te marchează şi pe care, după aceea, tot încerci să-l explici. Ti-l explici ţie, în primul rând, încercând să te „prinzi” în ce ai mai specific (şi specificul acesta nu-i al tău, ci al locului şi poate al timpului), şi îl explici lumii, restului lumii, într-o serie de scrieri şi re-scrieri. Îmi place să mă gândesc la Golful Mexic din Bulzeşti [şi la Bulzeşti din Golful Mexic], iar din Golful Mexic până la Bulzeşti nu e decât un pas şi o... apă mare. Deci lumea văzută din Bulzeşti este şi Bulzeştiul văzut din restul lumii. Asta înţeleg eu prin deschiderea spre universal şi spre specificul naţional. [...]

George Popescu: La Lilieci, *trilogia poetică de până acum, a apărut în ochii publicului şi ai criticii ca o carte stranie, dincolo de consumarea unei experienţe dintre cele mai singulare. Cum s-a născut ideea acestor cărţi, a acestui teritoriu?*

M.S.: Nu-mi dau seama din ce anume. Dintr-un contact cu nişte experienţe de poezie modernă. Şi ca un răspuns la o anumită „înstrăinare” a mea de copilărie şi îndepărtare geografică de obârşie, în sensul unor

călătorii pe care le-am făcut. Plus unele frământări artistice în legătură cu poezia noastră. În orice caz, cartea s-a născut spontan şi cu bucuria descoperirii lucrului simplu, dar căruia nimeni nu i-a acordat atenţie...

G.P.: *Nu este oare acesta resortul intim, taina, secretul creaţiei autentice?*

M.S.: Desigur, legea creaţiei. Oricum, eram pregătit şi pentru această experienţă care mi-a permis să recuperez o mare parte din trecutul meu, destul de redus ca număr de ani, „vărsat" într-un trecut colectiv imemorial...

Interviu realizat de George POPESCU, *Înainte* (ziar din Craiova), 1 noiembrie 1981, p. 2 (fragment).

Cum am devenit poet

Părinţii mei au fost ţărani luminaţi - cred

că pot folosi această sintagmă. Am preluat o parte din destinul lor - care în limbaj ştiinţific se numeşte programare genetică. (Progresele ştiinţei însemnând de multe ori înlocuire de termeni). Tata, fire contemplativă, îl citea pe Eminescu şi studia bolta cerului, toamna, din vârful unei căi de fân, sustrăgându-se pentru moment „vuietului vremii”, abstract, şi mai ales vacarmului, destul de concret, al celor şase copii. Mama ţinea calendarul viu al grijilor şi nevoilor casei, mereu acute, dar şi ea mai găsea timp să mai citească o carte, chiar când legăna un copil care trebuia să adoarmă. Îmi spunea, prin anii şaizeci, cât de rău îi pare că mie, mai mic, n-a mai avut ce să-mi dea, „cu vremurile astea de neavere”, şi-a trebuit să mă ţin singur prin şcoli. Îmi place să cred că am moştenit ceva de la ea, ceva cu mult mai important. Avea o minte limpede, cu mare capacitate de sinteză, structurând întâmplările, evenimentele în aşa fel (ştia să povestească colorat şi cu tâlc) încât totul se lumina şi vorbele parcă sclipeau. Poseda un anumit fel de energie creatoare, care se naşte în funcţie de greutăţile pe care le are de învins. Lovită încă din tinereţe de cele mai mari nenorociri pe care le poate îndura

un om, a descoperit mereu resurse nebănuite, pentru a rezista, găsind în creşterea copiilor „în rând cu lumea” un sens al vieţii.

Biografia poeziei mele începe cu acest elogiu adus părinţilor mei.

Răspuns la ancheta *Vieţii Româneşti,* „Caiete critice”, nr. 3-4,1983, pp. 47-49 (fragment).

Poezia despre ea însăşi

Monica Spiridon: *Aţi scris despre Avangardă (în genere şi despre avangardismul românesc în special). O despărţiţi de modernism prin ceva cu adevărat demn de luat în seamă?*

Marin Sorescu: Avangarda face parte din Modernism. Se consideră partea văzută a Modernismului, partea prea văzută, pentru că avangardiştii au făcut totul pentru a atrage atenţia... Modernismul a existat înaintea Avangardei, bineînţeles. Despărţirea e una teoretică. Avangardiştii au fost

mai tari în procese verbale.

M.S.: *Vă spune ceva o vocabulă ca „Postmodernism”? Găsiţi-i eventual un* model - *de pildă, „după-potop”... (E vorba, fireşte, cum precizează un personaj al dumneavoastră, nu de „potopul prorocit şi răsprorocit”, ci de unul „mai micuţ”, care se revarsă din paharul cu apă al literaturii europene; adică de* ideea de potop *pe care a vânturat-o în special Avangarda, dar nu numai ea).*

M.S.: Este la modă „postmodernismul”, într-adevăr. Vocabula. Literatura nu se simte obligată întotdeauna să ţină pasul cu teoriile. Există graba unor exegeţi de a clasifica, de a despica, de a propune, de a impune formule. O perioadă mai lungă de pace în Europa şi în America i-a pus pe teoreticieni în imposibilitatea de-a face împărţiri, delimitări... S-a inventat Postmodernismul. Toate formulele au un punct nevralgic. Homer a fost modern pentru vremea lui şi tot ce s-a scris *după* intră în *Postmodernism.* Împărţirea *pe secole* este, măcar într-o privinţă, mai sigură. Şi mai sigură e împărţirea *pe milenii...* Şi încă mai sigură cea după oale... După cioburi, după vase sparte... Cucuteni

ş.a.m.d. Dacă mă gândesc bine, secolul al XlX-lea a lăsat în literatură lucruri mult mai sigure. (În secolul nostru e prea mult zgomot. Valorile nu s-au cernut suficient). Sunt sigur că mileniul trei va fi un *Postmileniu* şi va trăi din rezerve, după cum noi suntem încă mineri în băile aurifere ale clasicismului antic...

M.S.: *Deşi, se ştie, nu vă lăsaţi cu nici un chip vârât într-un Tipar, există totuşi o înfăţişare, o vârstă, o pază, o retorică a poeziei din secolul nostru de care - făcând o concesie zelului taxinomic al criticilor - aţi consimţi să vă lăsaţi ancorat?*

M.S.: Important este să pari a ţine de mai multe şcoli, de mai multe formule, de mai multe retorici, pentru a fi revendicat, acoperit, negat, iarăşi descoperit. Să pari, am zis, să dai iluzia. Talentul e Fata Morgana a tuturor posibilităţilor. Să pari, fără ca asta să te angajeze. A trece ca gâscă prin apă prin curente şi vârste mi se pare ideal. Suport fără anestezie orice fel de formulă. N-am preferinţă pentru nici una.

M.S.: *Rămânând în nota de mai sus, există în literatura dumneavoastră şi un Sorescu*

după *Sorescu, în sensul în care se spune că orice creaţie mare se naşte dintr-o meditaţie retrospectivă asupra creaţiei?*

M.S.: Mai ştiu şi eu? O fi existând. Ne îndoim continuu, deşi, cum spuneam, ce e mai vechi e mai bun.

M.S.: *V-am pus întrebarea aceasta cu un gând ascuns. Anumiţi critici au descoperit în poezia dumneavoastră o luptă permanentă cu inerţia propriei creaţii, o distanţare a poetului Sorescu de sine şi o încercare de evadare din propria formulă care ameninţa să se transforme în stereotipie - pentru Eugen Negrici, de pildă, ciclul* La Lilieci *este expresia unui efort radical de înnoire, care urmează unui veritabil „impas creator”.*

M.S.: Scrisul îşi are legile lui, pe care nici autorul nu le poate regla după plac: accidentele drumului pe care aleargă. Am scris *Liliecii* nu din dorinţa de a mă înnoi, pentru că formula la care ajunsesem mi-ar fi fost suficientă o viaţă. (Dovadă că mulţi se înfruptă din ea şi sunt găsiţi poeţi originali.) Faza *Liliecilor* a apărut ca rezultat al unei funcţionări normale a motorului inspiraţiei, care uneori se opreşte şi o porneşte imediat din alt loc.

MS.: *Dar a pornit-o, într-adevăr, din alt loc?*

M.S.: Ruptura e mai mult aparentă. Ai un univers al tău pe care - dacă îl ai - nu-l poţi schimba, după cum spuneam. Se pot depista aici mulţi factori de continuitate. Cred că am scris aceste poeme şi dintr-o nevoie de simetrie. Creaţia este o asimetrie şi o simetrie perpetuă. Întâi e simetrică, apoi se strică simetria pentru a permite - cum să zic? - un fenomen de maree şi aşa mai departe. După poezia universal-abstractă, mâna mea cea stângă a simţit nevoia unei poezii diferite, aşa cum în teatru a trebuit să trec de la piesele cu un personaj la cele cu mai multe personaje. Fazele coincid. Piesele istorice - deci cele cu mai multe personaje - au fost elaborate aproximativ în faza *Liliecilor.*

Interviu realizat de Monica SPIRIDON, *Viaţa Românească,* „Caiete critice”, nr. 1-2, 1986, *Postmodernismul,* pp. 157-160 (fragment).

CARTEA A PATRA
(1988)

BURUIENI DE NEBUNIE

I

Dă-mi un pieptăn

S-a pomenit Ioana lui Prăzaru cu ea, noaptea la uşă.
Iarna, pe zăpadă. Războiul, război. Intraseră nemţii
Colea şi lumea cam fugise.
- Cine e?
- Io sunt.
Dă-mi un pieptăn să mă pieptăn.
- Lisandro, ce faci cu pieptănul?
Acum în toiul nopţii?
- Păi, să mă pieptăn, că vin ăia de la deal să ne-mpuşte.
Ioana a văzut-o că e cam aşa, săraca. A plecat.
S-au luat oamenii după ea
Şi ea sărea prin garduri
Şi oamenilor le era frică să nu sară în fântână.
Aa! Şi-a prins-o Roşea după vreo trei zile.
Şi-a legat-o, că ea făcea rău. Ei! Se repezea pe copii,
Fărâma, spărgea... Şi-au legat-o pe Lisandra c-un lanţ

Peste mijloc. Au dat o gaură în uşă, au petrecut lanţul
Şi-au priponit-o de stâlpul prispei.
Şi, biata de ea, sta aşa
Legată şi vedea nemţii venind.
Odată tresărea şi-ncepea
Să se zvârcolească.
- Aoleu! Uite-i cum vin! Acuşi ne omoară!
Uite-i, vin cu puştile
Au! Au!
- Stai, fă, că nu-i nimic! Un amărât de război mondial! zicea fie-sa.
- Ne-mpuşcă, ne-mpuşcă pe toţi... Auu!

Nemţii au venit şi-au trecut –
Şi ea a rămas cu priponul
De mijloc, acolo în casă.
A şezut cam vreo două luni.
Făcea: „Aoleu! Aoleu! Ne-mpuşcă!
Stai, nu trage!”

O soră a ei şi nişte femei bătrâne, de ştiau în buruieni
I-au fiert buruieni de nebunie şi i-au dat cu lingura.
Le-au căutat pe la Boghea.
Au făcut o fiertură bună -
Mai ştia lumea pe-atunci leacuri din buruieni.
Şi-a mai revenit ea.

Au dezlegat-o cu grijă şi-au fost cu
Ochii pe ea.

A venit soru-sa, de-a stat acolo şi cu fata ei
A mare, Lia. Asta era de vreo 17 ani.
I-a cam trecut. A rămas ea aşa speriată.

II

Floarea Păunii
Şi sora ei, Floarea a lui Florea Păunii, avea doi boi mari,
Unul Rujan, altul Suran...
Parcă Suran.
Era o femeie bună de vite, le îngrijea bine,
Toată ziua vedea de ele.
Ea numai de ei se-ngrijea
Şi boii numai pe ea o vedeau în curte,
Că bărbatu-su era în război.
Copii n-avea...
- Hai, mumă, hai!
Hai, la iarbă! Boii îi învăţaseră vorba,
Veneau de departe la ea.
Bărbatul ei, Florea, s-a nimerit de-a
Murit atunci în război, în 1916, primăvara.
Şi toamna se-mbolnăveşte şi ea de tifos şi moare.
Zicea lumea: „Moare Floarea, moare Floarea!

A înmormântat-o un cumnat.
Când îi făcea tronul,
Boii zbierau acolo pe tronul ei,
Şi ce să vezi ?
Când au plecat de-au pus-o-n car,
Boii ăştia au început să zbiere
Şi să sară pe loitre în sus.
Zbierau deasupra tronului, suflau peste moartă.
Lumea s-a ţinut cu parii la ei, să nu iasă din curte.

Şi-au scos carul şi-au plecat cu moarta.
Şi, când era pe-aci pe la duji, pe drum,
Boii au sărit peste ulucă,
Şi-au început iar să zbiere şi-au
Venit în fugă după car.
Zbierau după car, parcă se jeleau
„Cum ne lăsaşi, faă? Cum ne lăsaşi?”

Am văzut asta cu ochii mei, spunea mama.
Nici n-am mai pomenit aşa vite, care să ţină la om.
Zbierau pe car în sus!
Răgeau în toate felurile!
Jeleau moarta, ce mai!
Plânsul oamenilor era nimic,
Parcă era ceva de formă.
Ei plângeau de-a adevăratelea moarta.

Nu s-ar fi mai despărţit de ea.
Că ea umbla cu ei, avea grijă,
Îi păştea bine, pe mejdini, pe unde era iarba grasă.
S-a ţinut lumea, i-a întors şi i-a legat în curte.
Şi-au îngropat-o pe-aia.
Pe urmă, la o săptămâna, i-au vândut,
Au chemat geambaşii,
Că nu puteau să-i ţină,
Că se topeau de jale în curte.
Săreau, fugeau.

III

Lume amărâtă

Şi-aşa a murit sora Lisandrei, a de trebuia să aibă grijă
De nebună.
Şi nebuna a mai trăit mult, că aşa sunt ăştia.
Din buruienile alea îşi
Mai revenise. Muncea pe bani.
Şi n-avea plug, să are şi ea, şi venea
La plug la tata, la vale, la Racu.
Ei!, punea şi ea porumbi
Încurca brazdele, punea de mai multe ori într-un loc.
Lumea îi credea.

Nu-şi mai aducea aminte de când avusese brâu de lanţ.
Nici nu se mai speria de nemţi.
A trăit până i-a văzut aliaţi.

Lume amărâtă.
Îi murise copilul atunci,
Nu ştiu de ce, de vreo zece ani,
Îl găsise mort. Omu’ pe front...
Fugea lumea la Olt. Valea îngroşată de lume.
Lumea fugea şi ea cu copiii ăilalţi acasă.
A plâns până şi-a ieşit din minţi.
Şi-a plâns minţile, creierii.
Da’ uite că buruienile alea aveau leac pe atunci.
A, zicea câte una. Să se ducă la cutare, că ştie
Buruieni de nebunie. Te fac din neom om.
Le fierbi şi le bei.
Şi doctorii-ăi de mai ştiu,
Le beau de fac burtă...

Parcă o văd, oftează mama.
O femeie groasă, mustăcioasă, oacheşă.
Cum s-o fi zbătut ea
În lanţ! Sărea prin casă, tropăia, venea în pat şi se culca.
Fugea prin mărăcini, prin garduri, noaptea, prin bălţi,
Nu mai ţinea seama.

Se-nţepa în cuie, dar nu simţea. Mergea drept
O mai apuca aşa când şi când, da’ nu cine ştie ce!
Vorbea aiurea, se certa cu ea
Nu-i mai zicea fetii ei că-i taie gâtul cu barda
Dacă nu cosea bine,
Cum îi zicea înainte de-a-nnebuni.

Şi aşa a trecut şi războiul ăla
Prin comuna Bulzeşti.
Vai de ăi de pe front, vai de ăi de-acasă.
Ăi de pe front mureau îngroşaţi, ăi de-acasă
Intrase tifosul în ei.

PROBA FUMULUI

I

Ioanca, nevasta lui Marin al Florii, rămăsese văduvă.
Şi mereu i se fura câte ceva.
Şi-l dovedea imediat pe hoţ, că avea metoda ei.
Bărbatul era frate cu tatăl lui Miai.
El era sărac şi ea bogată, dar urâtă grabnic.
Grabnic de urâtă! Şi el era frumos.
Când venea Marin al Florii pe jos, desculţ de la Craiova,
Cu opincile pe umăr, că aşa se-nvăţase de mic,
Şi-ncepea să cânte la coasta Racului,
Ioanca era cu lamba aprinsă la poartă,
Să-i deschidă lui a poartă.
Să vadă să intre mai repede. Oo, ce bine cânta ăla!
Când începea el să cânte, zguduia dealul.
Da’ murise. Acum murise, cum spusei.
Şi Ioanca era prada hoţilor.
Ba i se fura câte ceva, ba i se spărgeau mejdinele,
Ea avea moşie,
Avea pământ mult...
Şi ce făcea?
Aprindea focul în faţa porţii.

Strângea surcele, boji, lemne şi făcea focul
La poartă. Şi chema lumea.
- Să vedeţi şi dumneavoastră încotro o ia fumul.
Şi fumul trebuia să meargă drept
În sus - şi se ducea spre coşul vecinului. Zicea:
- Vezi ? Ioite, cum arată hoţul.
Fumul meu se duce şi intră pe coşul lui. El e!
(Şi-ncepea să blesteme.)
El era Dinică.
Dinică era neînsurat şi, ei!
Se ţineau de lucruri de-astea.
Caii îi plăceau lui. El era tartorele cailor furaţi
Din şapte sate.
Noaptea veneau hoţi de-ai lui, tovarăşii
Din Boghia, din Vulpeni, din Murgaşi, din Gaia,
Balota, de peste tot...
Şi nechezau caii în vâlcea, rânchezau.
Şi ei îi schimbau, să se-ncurce, pe ăi din
Bulzeşti cu ăi
Aduşi din alte sate...
Şi caii fornăiau, nechezau, cum spusei.
Şi ea se ducea la tatăl lui Dinică, la Stan Geică:
- Dumneata ştii ce face Dinică al dumitale ?
Iete, numa cai vin aci! şi se-ncurcă...
- Taci din gură, fă! Nu ştii ce vorbeşti.
Ce-ai cu copilul meu?...
Ăia sunt copii, se joacă.

II

Şi asta era joaca lui Dinică, hoţia de cai.
Da’ ce cai frumoşi vedeai atunci prin Bulzeşti!
Şi sta lumea crucită la poartă, văzând cum
Fumul Ioancăi se ducea şi intra pe coşul lui Dinică.
Naiba ştie cum o cotea, se răsucea, se-nvârtea,
Că o lua pe coşul ăluia în jos...
- Îl dovedişi, gagă Ioancă, îl dovedişi!
- Fumul nu minte niciodată, asta o ştiu de la muma
Şi ea aşa prindea toţi hoţii...
Dar ce-i păsa lui Dinică de fumul Ioancăi?
Mai văzuşi!
El încăleca pe caii lui, pe toţi deodată parcă,
Sărea de pe unul pe altul şi parcă se vedea pe cer
Cum îşi face biciuşca din fumurile caselor din şapte sate.

JOIŢA LUI ŢÂRDEL

- Fato! Fato! O fi lumea săracă, da’ ca păcătoasele
Astea nu mai e nimenea! Sunt afară din lume.
Fusei pe la ele... Ce văzui!
(Baba se ducea rar pe la cineva, că nu suferea să vadă
Murdărie, se ferea de microbi, de pisici - să nu-i taie calea,
Ori să se-ntâlnească, aoleu, cu popa.)
Mă duc la ele, strig...
- Stai, Mărie, stai, că-ţi dau drumul.
Şi când colo, una se ţinea la vaci,
Să nu dea buzna afară
Din casă, şi alta să-mi deschidă uşa.
Erau două, Joiţa şi cu
Noru-sa.
- Ce-aveţi aci ?
- Vacile! Că ninge rău şi e ger şi ni se stârpesc vacile.
Joiţa era văduvă, şi bătrână, şi fără pământ.
Avea şi ea două văcuţe şi n-aveau unde să le bage,
Că n-aveau leau.
Nu mă mai duc pe-acolo, zicea baba, care s-a spălat

O săptămână după vizita asta...
Balegi, pişat de vacă, m-au pângărit.
Ce mai,
Da’ tot s-a mai dus o dată, nu ştiu de ce...
Iar a venit speriată.
- Fato, nimerii la masă. Şi mâncau şi ele în pat,
Cu masa în pat. (Pat de-ăsta de blane.)
Şi ce mâncau? Aveau într-un cenac puţină zeamă.
Ziceau că e de murături. Şi-ntinseră cu turtă în zeama
Aia, până mâncară turta. Se sculară şi gata.
Nu mai aveau nimic, nimic. Nici o ceapă, un praz.
Astea erau Joiţa şi cu noru-sa, Mitra Murgăşeanu.
Băiatul plecase la Bucureşti, să facă bani.
Şi până să vină el de la Bucureşti cu banii
Ele, săracile, mâncau răbdări prăjite.
Ce să fie! Că nimeni nu venea bogat de la negustorie.
Negustoria lor era un fel de-a fugi de-acasă.
Vedeau lumea, se speteau muncind şi cu asta se alegeau,
Ziceau c-au fost negustori
Şi-au văzut tot felul de cocoane
Mirosind frumos.

Mitra a murit întâi.

Le-a murit o oaie de dalac.
Şi Mitra s-a dus şi-a pus mâna pe-acolo.
Ori or fi ţinut şi oile tot în casă?!
A luat dalacul şi ea tocmai trebuia să nască,
Era într-a noua.
Aşa se bătea copilul în ea.
Ea trăgea să moară
Şi copilul sărea-n sus, în burta ei, pân-a muri ea.
Nu moare, până nu moare muma.

DURA ŞI BOLDESCU

Ce să alegi din Dura!
Mare, mare şi beţâie.
Bea şi da cu peşchirul în sus, chiuia:
Uiu-iu. Uiu-iu!
Pentru ea parcă era mereu nuntă.
Şi se mai nimerea atunci în sat şi Boldescu.
El era bucureştean. Venea cu cămaşa cusută
Cu galben şi cu cojoc roşu.
Şi se-ntâlneau acolo la cârciumă.
Se-mbăta şi el şi se lua la ceartă cu Dura.
Ştefănescu, cârciumarul, îi dădea afară
Să se-ncaiere cât vor,
Să nu-i răstoarne lui clondirele.
- Fire-a dracu!
- Fire-al dracu şi tu cu căciula ta! Şi se repezea aia
Cât era de mare, îi lua căciula din cap şi da cu ea
În praf.
- Mă drăcui tu pe mine, beşniţă?
Şi Boldescu da să se apropie
Şi-l prijonea aia în nişte pălmoaie cât cârpătorul.

Boldescu era negustor la Bucureşti, la

săpunărie
Şi venea gătit cu ţoale bune şi i le tăvălea Dura
Prin praf, prin balegi, că era voinică şi-l răzbea.
De! om sănătos, crescută în aer curat,
Nu-n boarea aia de la Bucureşti, puţind a săpun
Şi-a tăbăcărie.
Şi-şi luase şi el o fată de la cineva, o-nfiase,
Una pistruiată, bună fată, Tudoriţa.
Şi-a crescut-o,
Îi aducea numai ţoale de la Bucureşti, bune.
I-a luat salbă... Aa! Avea până aici, numai galbeni
Pe piept.
S-a măritat cu unul al lui Fulger,
Fratele Linii lui Purcărea.
Şi ăsta a murit în războiul dintâi.
Şi-a rămas şi ea văduvă aici, cu Ciocova
(Ioana lui Nistor, şi ea tot văduvă).
Şi Tudoriţa la urmă l-a găsit pe Tudor Al Gănească,
S-au luat şi-au plecat la Bucureşti.
Au vândut aici pământul, casa. Pământul e ăla de la
Mătăsoaia, unde avea Ninoiu grădină.
Boldescu, când a-mbătrânit, a ieşit din săpun...
- Negustoria asta nu ţine - şi-a rămas milog.
A venit la casa lui (casa de-a fost mai târziu a Mandei,

De-a cumpărat-o ea cu Dobrescu). Şi-o ducea rău.
Singur, izânit, de cămaşă cu galben nici pomenealã acum.
Îl apuca foamea. Lua o oală şi se pomenea Moşu cu el
La poartă.
- Mă, Gheorghe, fata asta a dumitale, de-ai măritat-o
Acolo la vale, e cam bolnavă. Trecui pe-acolo
Şi zise c-ar mânca murături. Şi venii eu să iau.
Lui Moşu-i da-n gând, zâmbea. Vino, mă-ncoace.
Hai să-ţi dau.
Îi mai pune-n traistă şi ce mai avea pe-acolo.

Păcătosul - ar fi mâncat şi nu ştia cum să ceară.
Ar fi mâncat şi el, cu turtă.
Trecea la urmă de formă şi pe la mine, la vale
„Uite trecui pe la Logofătul la deal şi-mi dete murături
la şi tu vreo două”.
- Lasă, nea Ioane, că mie nu-mi trebuie.
Oala murdară, cu şiruri de murdărie uscată.
Păsat, negreală. Şi Fănică îmi zicea câteodată:
Măă, ăsta ne făcu de râs prin Bulzeşti.
Cu oala aia, spuse la toată lumea că l-ai trimis
După murături. Venea nărodul cu oala bând din

ea
Şi zicea că vine să ţi-o aducă ţie.

Era un unchiaş, cam ca Miai.
Ţiu minte, abia mă măritasem, era aşa după nuntă.
Şi el ne aducea murături de la taică-meu, ca să-i dăm ţuică.
- Vere, am visat pe nea Ion, cerea un pahar de ţuică.
Socru-meu, Ion Bălan Sorescu, murise.
- Bine, nea Ioane,
Hai să-ţi dau eu, zicea Fănică.
Şi asta cu Boldescu. Rău ajunsese.

Dura era de la deal, din Modârlani.
Avea un băiat, Păun îl chema, avea pământ
Şi l-a arvunit la unul de ţinea ţuică şi-i da să bea.
Avea ăsta o fată urâtă, cu capul mare, buhăită
Şi l-a-nsurat cu ea.

BOTA

La prânz, toţi hămesiţi de foame,
(Se sculau, săracii, pe-ntuneric, le răsărea soarele la loc)
Se aşezau, frânţi, în jurul ştergarelor cu de-ale
Gurii. Străchini cu fasole, fasolea e sfântă, vara,
Salată de castraveţi, ceapă, ce se găsea, vreo iahnie,
Ce avea şi muierea a de punea masa, ce adusese, săraca, în
Baniţă, cu capul. Nici nu-şi făceau bine cruce,
Că şi-ncepeau să-mbuce.
Mitroacă parcă-şi aducea aminte de ceva
Şi-ncepea să-njure. Aşa, un fel de „Tatăl nostru”:
„Eu îl dau ciorilor, şi să-i sară ochii, şi să-l ia moartea
Pe-al de-o bea apă-n timpul mesii...”
Vedea bota lângă ei. „Muiere, ia bota de-aici!
Dă-o mai încolo, că acum încep ăştia să gâlgâie”.
- Ba vezi-ţi de treabă, Anico, lasă bota acolo,
Sărea vreo muiere: „Ce, asculţi la zăltat”
- Al dracul ăl de-o bea!
- Ba pe tine să te ia ăl din baltă!

Mitroacă avea el damblaua asta, să nu vadă oamenii bând
Apă în timpul mesei. Nu ştiu de ce, ori îi spusese vreun doctor
Pe front că nu e bine...
- Nu, că beau ei şi-mi fac şi mie poftă şi nu mai pot să mănânc,
Că mă umflu cu apă. Dă, fă, bota mai încolo!
„Stai mereu, ţaţă Anică, dă că mie mi-e sete!”
Cerea Trină.
Atunci, eu mă duc şi mănânc mai încolo. Îi punea femeia masa
În altă parte şi tot, aşa, la soare,
Că uitai să spui
Locul lui era la soare,
Acolo unde nu ajungea umbra părului, ori
A ulmului. Degerase într-o iarnă, când se dusese
Cu lemne la Craiova, în corvoadă. Plecase cam nepregătit,
Mai să moară îngheţat, dacă
Nu-l găsea unul cu sania. Şi de-atunci
Se jurase că, dacă scapă, nu mai şade
Vara la umbră şi nu scoate
Căciula din cap.
Şi aşa petrecea el vara, cu ţurcana-n cap,
Pe vipia aia de foc, la secerat,
Şi mânca în soare, de
Curgea năduşala pe el.

Îi curgea năduşala de pe frunte,
ÎIn strachină, săracul,
Canon! Şi nu bea strop neam.
După ce termina şi-şi făcea cruce - da pe gât şi el un ulcior
Întreg. „Aşa, pe săturate”.

Ăilalţi, traşi la umbră, mâncau, glumeau, beau când
Aveau chef, din bota mare de lemn de dud,
Apă clocită, ca vai
De ea, că se-ncălzea repede, dar tot era apă!
Şi râdeau!
„Uitaţi-vă la el cum stă cu noatina-n cap,
Şi-i curge năduşala-n lingură...
El zice că nu s-atinge de apă, da’ tot bea, că se satură întâi
De năduşala, şi-asta e şi mai periculoasă pentru stomac,
Fie-ar doftorul al ninciu, ăl de l-a-nvăţat pe nărod!”
Da ce spaimă de moarte o fi tras el, de se jurase să
Nu mai stea la umbră... şi-şi ţinea vorba.

FĂNĂCHIOAIA

Mă-ntâlnesc cu ea, c-o velinţă în braţe,
Pe Ungureanca.
- Unde fuseşi, gagă Riţă?
- Fusei la ăl bătrân cu de mâncare.
Ăl bătrân (bărbatu-său) murise de mult.
- Şi mâncă?
- Nu prea mâncă, fă, că zice că e cam bolnav.
Era o vipie de căldură
Şi ea cu o postavă goală
Şi-o velinţă, n-o lăsa din braţe.

- Ce-am păţit azi-noapte!
A împins de uşă,
Să se răstoarne uşa peste mine, nu alta!
- Cine, gagă Riţă?
- El.
- Care el?
- El. Am răzmat cârpătorul, postava, degeaba,
Că-mpingea să mă răzbească.
Dimineaţa s-a dus şi m-a lăsat.
Am dormit şi eu o ţâră.

Avea pelagră.
Se îmbolnăvise de trai rău, prin 1935.

PORECLA

Bunicul, Ion Bălan Sorescu, a murit în 1919.
Bălan era o poreclă.
Era un om scundac, ca Nicolae, dar era roşu
În obraz, pielea rozã, aşa, cu părul alb, alb,
La 59 de ani.
S-a dus în parchet să ia lemne, cu nişte oameni.
Şi a venit durându-l piciorul.
„Piciorul!” „Piciorul!”
S-a văitat două zile şi-a murit.
I se umflase piciorul ăla rău de tot - nu era doctor în sat,
Nu era nimeni.
Era după nemţi, după ocupaţie. Unde să mergi, să te cauţi?
Dar şi acum, când e să mori, tot mori,
Cu doctorul lângă tine.

Când să-şi dea sufletul, n-au putut să-l încalţe
Şi pe el cu ghete, că era piciorul umflat.
Şi-avea o piele de oaie în pod.
Au râcâit-o şi i-au făcut opinci.
Şi aşa l-au trimis pe lumea ailaltă.

Mama, vorbea mai târziu cu soacră-sa,

Cu Baba, cum ziceam noi
(Bunica dinspre tată era Baba, a dinspre mamă era Maica),
Şi aceasta şi-aducea aminte de necazul ei...

- Ei, fato, fato! El, muritor, şi vitele,
În bătătură! Doi boi, doi junei şi zăpada la brâu.
Şi gaz nu era neam, stam în întuneric,
Îmi fătase o oaie doi miei, zbiera oaia şi mă duceam
De-i luam. După ce l-am îngropat pe el, pune-te
Pe-un plâns, noaptea pe-ntuneric...

Şi trebuia să am grijă de toate.
- Nu-ţi era frică de hoţi,
Să te omoare cineva prin curte?
- Păi, dacă, eu vream! Să mă mănânce vreun lup,
Să mă omoare cineva, să scap.
- Sau să se fi făcut el... că vine...
Moroi... Doamne fereşte!
- Dacă! Mă uitam să vie, şi nu venea.
Ce mi-ar fi făcut ?
Era al meu... Plângeam zi şi noapte.
Băiatu-n războel, nu ştiam de e mort ori viu,
Eu şi cu ăle fete... Riţa şi cu Manda.

Mama nu l-a cunoscut pe socru-su, că murise în

iarna asta,
Şi ea s-a măritat în iarna ailaltă.
Atunci s-a mutat de la deal, din Bulzeşti, tocmai
La Gura Racului...
- M-am dus la nuntă la Vitilina, în 1919.
Şi-i era crucea în prispă. Zice: „Crucea lui Ion Bălan”.
„A murit”.
Nu-mi da prin gând că în casa aia
Aici, la Soreşti,
O să mă mut eu.

HAI LA MOARĂ

Ioniţă Simion, văr cu Moşu.
(Ăla de dormea în ciomag)
- Cumnato, mergi la moară?
Trebuiau să meargă departe, în Frăţila.
Şi plecau de seara.
Şi cumnată-sa, Ioana (muma mamei) se suia învăluită
În car.
Nişte noroaie mari.
Muierea se suia în car, că zicea că nu poate.
Şi el zicea că merge pe lângă boi, să-i mâie.
Şi din când în când se opreau boii. „Ce-o fi?”
„Când mă uitam, el prin şanţ”.
- Ce faci, cumnate?
- Aoleu! Uite, fa, adormisem
Şi detei în şanţ.
Se scula, mai mâna boii, mai mergea o ţârâ,
Mai vorbea cu ei.
Nici nu ştii ce dornice de vorbă sunt vitele!
Când văd că le bagi în seamă, se îndeamnă la drum,
Merg cu drag. Trasul carului încărcat cu saci e o jucărie,
Şi când nu-l mai auzeam, ştiam ce e cu el. Era adormit.

Rămânea aşa ca un stâlp, drept
Şi dormea în picioare.

Boii, înţelegători. Dacă nu-l mai simţeau mergând
Pe lângă ei şi taroşind
Se odihneau şi ei. Dormeau şi ei.
Iar îl strigam.
- Unde eşti, mă? Unde eşti?
- Aoleu! Uite, sunt tocmai colea, mă doborî somnul.
Aşa m-am dus cu el până la moară -
Parcă murea şi-nvia. Nu mai merg cu el.
De-abia am ajuns la ziuă, se făcuse gloată.
Eu nu mă puteam da jos, că era nămol...
Moara noastră era atunci în Racu, a lui Nete.
Făcută de tata lui Petrică şi de Ştefănescu,
Doi asociaţi.
Mama acolo a pomenit-o.
Mergea cu lemne. Făcea focul la vapor.
Ardeau ăia la stânjeni de lemne!
A mâncat moara toată pădurea lui Nete.
(Pe Racu, pe Sălişte, pe Mătăsoaia, pe Ursoaia)
Au tăiat-o şi-au băgat-o toată în vapor
Care-nvârtea cureaua, ştii, de-nvârtea roata.
Petrică, mai târziu, o făcuse cu benzină,
Cu păcură, ce-o fi fost.
S-a desfăcut de Ştefănescu (Tata lui Lache Ştefănescu)

Şi-a rămas numai el.
Ştefănescu era un om bogat, avea cârciumă
Şi el ipoteca moşiile nărojilor.
Ăia beţi, beau şi ziceau;
- Scrie acolo la mine!
Şi le lua câte 2-3 stânjeni de pământ.

Cum s-a descurcat Petrică singur, am mai spus.
Avea nevastă-sa Vitilina, fata lui Şonea, galbeni.
Şi la urmă fie-sa a luat un mecanic de la Motoci, pe Hodeanu.
El a mutat-o la deal, pe moşia Vitilinei.
Era pusă rău, în Racu.
Venea apa din toată pădurea Murgaşului.
Şi trăgea făina apă, cum ar veni.

JURATUL

Mitroacă... ăla de s-a supărat pe umbră...
Acum să vedeţi cum...
În timpul nemţilor, în 1916,
S-a tăiat pădurea din Gruiţa.
Era mare, copaci de-ăia groşi.
Au făcut steri şi cărau la Craiova.
Şi-au scos oamenii la corvoadă.
Toţi oamenii care aveau boi şi car
Trebuiau să se ducă de două ori pe săptămână
Cu sania cu lemne la Craiova.
Şi Mitroacă, tot venind pe drumuri,
(Nu tăiau ei, le tăiau murgăşenii)
I-au degerat picioarele.
Şi el s-a drăcuit că nu mai intră la umbră vara.
„Fir-ar al răului cine-o mai intra la umbră!”
Ei, atâta-i era de frig, săracul!
Era tatăl Măriei lui Rinu
Spunea şi Măria: „Mă, oameni buni,
Tata s-a jurat că nu mai intră la umbră
Şi n-a intrat vara asta neam”.

Sta singur, aşternea un şervet
Şi mânca în vipia de soare
Ăilalţi mâncau, râdeau la umbră
Şi el în flacără, ca o sabie de aranghel

Scoasă din teacă,
Să lovească frigul din toate iernile.

Atunci lumea ţinea cu sfinţenie un jurământ.
Dacă a zis că s-a drăcuit, ori ce-o fi zis,
Aşa era. Nu-şi călca pe vorbă.
Oamenii erau mai dintr-o bucată,
Lumea nu era aşa de pestricită ca azi.

BOII DE ALTĂDAT

Ei, boi mari, ca zimbrii.
Galben ăla era aşa cu păr lung, tocmai ca zimbru.
E, mulţi boi am avut,
Dar ca Galben şi ca Boian -
Ăia să-i fi avut, să-i fi fotografiat!
Se treiera cu vaporul
Şi când mutau aria, au tras numai ei vaporul
De la Maria lui Niţă la vale
Până la deal, la Ghiţă Dobre.
La deal, un kilometru.
Ca să mergi cu vaporul ăla,
Doi boi, prin pământul moale!
Se uita lumea şi se închina.
Oamenii erau hoţi.
Ziceau: „Nu mai veni dumneata,
Dă-ne ăi boi”.
Le dai boii şi arau câte-un pogon pe coastă.
Tăiaseră în pădurea Murgaşului, făcuseră metri.
Şi dau un metru de lemne.
Şi vin şi la mine - unii.
„Hai, dă şi dumneata boii, că o luăm înainte”.
Şi când mă duc eu după ei, încărcaseră
În coasta Prodiştei, şi pământul, moale, ud.

Şi la mine puseseră mult, mai puseseră
Şi de la ei.
Butucii, retezaturi cât d’ici colo.
Când să pornesc, bietul Galben se uzmeşte... greu
Şi ud, intraseră roatele în jos...
Se mai încordează boul şi îngenunche.
Lumea l-a hăit şi când s-a sculat şi s-a încordat
A trecut prin jug, l-a făcut praf.
Am lăsat carul acolo în Prodişte
Şi am venit tocmai la Ioniţă al lui Măriniţă,
Să iau alt jug.
Mă duc cu jugul în spinare doi-trei kilometri.

Ce ştiu femeile de azi?
Jugul fărâmat l-am aruncat în car.
Ăl nou era prea strâmt pentru boii mei.
L-a mai lărgit bietul Ioniţă.
Când au ieşit în drum, suflau săracii,
Să iasă inima din ei.
E, la urmă au mers întins.
La Motoci, am oprit, am dejugat, la Vijulie.
Şi boii s-au culcat. Curgea apa după ei.
Şi vine un om, se uită în car:
„De ce puseşi atâta?”
„Păi, nu pusei eu.”
Şi a luat el nişte paie şi i-a frecat.

Ei, de-aia n-oi mai vedea bine acum, oftează

mama,
C-am plâns de toate astea.
Pe Galben l-am luat de la Prejoi,
De la unul Budulan.
El l-a vândut sâmbăta asta.
Şi eu vândusem boii mai ‘nainte.
Şi mă duc la Dumitru Seder:
- Mă, aş lua nişte boi.
- Au, păi sâmbătă i-a vândut Budulan
Geambaşului Râciu.
Şi peste o săptămână vine la mine:

- Hai la târg, că vinde Râciu boul.
L-a luat cu 15 000 şi l-a dat cu 25 000
Şi eu pe al meu, pe Vână, luasem 14 000.
L-am vândut că nu mergea în brazdă.
Cosea în brazdă. Aşa mergea, cotit,
Şi juca brazda. Trebuia să zici:
- Hăis! Hăis! Hăis! Hăis!
Vai de mine! Voi, mici, plecaţi la şcoală.
Eu - singură. Erau zile întregi
Când n-aveam timp să mănânc.
Luam aşa câte o coajă.
Uite, acum n-am putere să ridic o scoarţă
Şi atunci veneam cu jugul în spinare
Doi kilometri.
E, mă, Mărine, eu am fost necăjită.
Închipuieşte-ţi că e greu cu un copil
Da’ cu şase! Nu puteam să fac toate treburile

Da’ grija le-o duceam.
Venise una să ia pe Ionică de suflet.
Una din Fiereşti. N-avea copii.
„Dă-mi-l mie, zice, că eu l-înfiez”.
„Lasă-l aşa, unde-or mânca ăilalţi,
Mănâncă şi el.” Şi nu l-am dat.
Cum să dau copilul meu?

Primii noştri boi?
Păi m-am dus eu cu doi, de zestre,
Şi mai avea şi tac’tu doi.
Şi doi i-am vândut primăvara.
Şi am rămas cu doi. Şi ăştia se speriau.
S-au speriat odată cu carul, de la Cină, din deal,
Veneau peste dealuri, pe vale.
Carul croncănea
Şi ei, de ce auzeau troncănind,
De-aia fugeau mai tare.
Şi tac’tu venea în urmă.
Altă dată, cu plugul
Veneau de la moşie, de la deal.
Şi ce li s-o fi părut?... auziseră vreo căruţă
Pe drumul Vâlcii... şi s-au speriat
Şi-au luat-o pe coastă în vale.
Şi mă pomenesc cu ei cu capetele în ulucă.
Şi Fănică vine peste un ceas.
„Fir-ar ai şoimanelor, îi vând”.

Da’ boii ăştia, de care-ţi spusei mai nainte -
Îi ştii şi tu - veneau singuri la jug.
Când mă sculam şi ziceam: - „Hai, Galbine!”
Gata, el se scula şi venea la mine.
Galbin şi cu Boian - ce boi!
Prinseseră putere de mici.
Se ştie - când fată vaca,
Două ţâţe erau ale viţelului.
Şase luni. Pe urmă îi mai lăsai doar una.
Da’ era mânzat când înţărca...
Pătru, când mulgea Anica,
Se ţinea la viţel şi se uita să vadă ce face ea.
- Fă, să nu te-apropii de ţâţele viţelului!
Că sparg oala! Dau cu ciumagul în ea!

Erau oameni care iubeau animalele.

TIFLA-I, NEICĂ!

Florea lui Ghiţă l-a făcut.
A făcut două, şi lui şi muierii.
Mugurel l-a făcut.
A făcut două, şi lui şi muierii.
Ioana lui Mugurel şi-a făcut şi ea.
L-a făcut şi Cica.
Roşea l-a făcut,
Că e bolnav şi el.
Savu n-a avut, da’ a stat într-un nămete
De zăpadă o lună de zile,
S-a dărâmat dupe acoperişul spitalului la Craiova
Şi l-au găsit după o lună, în cămaşă.
Chelcea şi l-a făcut,
Da’ el e sărit de 90 de ani.

Toţi şi-au făcut tronurile,
Ce să facă oamenii, mă, că asta le-a rămas
Să-şi facă tronurile
Şi să se îngroape.
Au blane de demult, cumpărate de la Polovraci
(Veneau înainte prin sat cu blane.)

Ăştia mai erau în sat,
Dacă mor şi ăştia

Tifla-i, neică! rămâne satul pustiu.
Aşa zicea Giurcă: „Baba mea s-a dus, a murit,
Tifla-i, neică!”

(După Giurcă ăl bătrân se ţineau ai Floarei
Şi cu Chiran şi ziceau:
„Tifla-i, neică, şi-un praz verde”.
Şi el se lua cu ciumagul dupe ei
„Fir-ar ai deavului!”)
Aşa a zis şi Giurcă ăl tânăr la moartea muierii:
„Baba mea s-a dus, a murit,
Tifla-i, neică!”

Acum toţi sunt pregătiţi de ducă
Şi şi-au făcut tronurile.

Mor vacile de foame şi umblă colectorii
Întreabă: - Când fată capra?
Şi ce-a făcut: ied sau iadă?
Dacă e iadă n-are stăpânul dreptul s-o taie.
Dacă e ied sau miel, să-i taie,
Dar să le dea pielea.

De ce să mai trăieşti ?

MOARTEA LUI TRANCĂ

Trancă a fost omorât de Simion, în capul satului,
În Gura Sfârcului.
L-a omorât şi i-a pus un ulei în cap - a spus că l-a prins
La albine.
El şi cu Urezeanu şi cu nevasta ăstuia, Siţa,
Stăteau în pădurea Glăvanu.
O lăsau pe ea la cai.
Trancă s-a dus într-o noapte s-o încerce
Să vadă dacă aia simte pe cineva că fură caii,
Dacă are coraj să tragă, cu şuşaneaua.
Şi femeia a simţit. „Stai, că trag”.
„Hai, sunt eu, Trancă”, dar aia a tras.
Nu l-a nimerit, numai că din iarba aia de puşcă
A cam orbit.
Şi-aşa era spre bătrâneţe, nu mai vedea bine.
Nevederea i se putea trage şi de la vârstă
Nu mai era nevoie de iarbă de şuşanea în ochi.

Tica - tatăl străbunicului meu -
A făcut puşcărie pentru Trancă, erau fraţi,
Erau patru fraţi: Stoica, Marin Florea, o soră Băla şi
Costică Trancă, haiducul.

Şi Stoica a trebuit să meargă la ocnă pentru frate-su,
Care nu ştiu ce făcuse şi-a fugit.
Şi până să-l prindă potera, l-au luat pe frate-su.

Trancă a avut darul ăsta al lui.
A plâns în mă-sa.
A avut darul să nu-l vadă nimeni
Când pleacă din puşcărie.
Când a fugit - straja aia a intrat la puşcărie.
Şi a rămas Stoica.
S-a surpat ocna şi-a murit.
Când Trancă a plecat acasă,
Mătuşa paznicului era din Motoci.
A pus pe dracu pe Trancă.
Când Trancă a plecat de-acolo,
A văzut un iepure.
A tras şi focul, în loc s-o ia pe ţeavă,
I-a dat în ochi. Şi-a orbit.
Dar tot aşa, zic, că nevederea
Putea să-i vină şi de la etate
Că nu mai era aşa tânăr.
Se ruga de lume pe marginea şanţului:
„Luaţi-mă, mă fraţilor,
Că sunt Trancă, de la Dobreţ”.

Când făcea el hoţii,
Veneau mereu poterele în sat,
Răsturnau totul, îl căutau - el stătea în pădure,

Cum spuneam, cu Urezeanu şi cu Siţa.
Mai spre bătrâneţe se ducea seara la o mătuşă, Răduca,
Una de prin Murgaşi, cu care se avea el bine.
Şi când s-a întors odată,
N-a mai brodit poteca.
Şi a zis să stea o ţâră
În tufiş până se dezmeticeşte.
Şi unii din Dobreţ, Simion şi cu Rotaru, cu Dumitru Lazăr,
Pierduseră vitele.
Şi-au plecat după ele prin pădure.
Pe Trancă l-au mirosit câinii... „Ham, ham!” pe el.
„Bine că eşti aci, au zis ăia,
Că de mult te pândim noi.”
Aveau necaz pe el şi voiau să-i ia banii.
Trancă era cu chimirul pe el, plin cu galbeni.
Aşa umbla încins cu aur.
Îşi cumpărase şi o casă la Craiova, pe strada Gării.

L-au omorât cu bâtele şi l-au târât sub un pod.
Şi-au pus un stup lângă el.
I-au descoperit că ei l-au omorât,
Dar dacă n-a avut cine să
Tragă de ei! I-au luat chimirul.
Şi pe dumneata cum te cheamă?
- Vlad Grigore, îi sunt stră-strănepot.

- Şi eşti de-aici din Dobreţ?
- Da. Din Dobreţ! Cântecul lui Trancă este ăsta:
„- Bună ziua, Coţofeanco.
- Îţi mulţumesc, haiduc Trancă.
Pune-mi masa să mănânc.
Ia masa că nu mănânc.
Pune calul să mă duc
Să mă duc la lea Maria
Care ştie omenia
Şi neicuţa haiducia.”

În copilărie am ascultat multe poveşti
Cu Trancă ăsta.
Mi le spunea Moşu.
Făcea hoţii şi prin Bulzeşti,
Nişte tovarăşi de-ai lui
Au omorât-o pe mama bunicii mele,
De avea casă pe la Eleşteu,
Unde era satul atunci.
I-au vârât ţeava puştii pe gât
Că nu voia să spună unde e aurul.
Trancă ăsta era un haiduc
Mai de la sfârşitul haiduciei.
I-a rămas numele în câteva sate.

LA ARGEA

Într-un colţ al bordeiului făceau argeaua.

El o striga, să-i pună masa.
- Hai, fă, că mâncară şi-ăi de pierdură vitele.
Ea avea treabă, la argea.
Urzea cânepă, bătea cânepă,
Şi când nu mergea, de se scămoşa,
Da cu zale de dovlete.
Tăia dovletele, şi lua zalele şi ungea natra.
Şi făcea pânza, ce pânză o fi fost...

Cine avea o cămaşă de bumbac era o noutate.
Bumbac de-ăla gros.
Iarna, toate femeile erau la argea.
Vara munceau, umblau cu vitele.
Baba zicea că avea şi patru vaci cu lapte...
„A, păi, n-alegeam viţeii. Ce rămânea de la ei.”
Şi acum, o capră, ţi-o numără şi pe-aia,
Să ia laptele, să dăm ţării.
Păi copiii nu sunt ai ţării?
Poporul nu-i tot al ţării?

- Hai, fă, ce faci? Mâncăm odată ori nu?
- Ba! Că am treabă.
Vezi şi tu ce e pe-acolo prin bâjbe, pe

Corlată, pe la unghete.
- Fire-ai a dnă cu argeaua ta cu tot şi cu bâjbele tale!
Că şi eu mă duc la horă!
Se bătea toba, ca să audă lumea că e horă.
Că vin lăutarii.
Cântau acolo la deal,
În casa unde stă Tache.
Ăla avea ţilindru, avea trăsură, avea puţ,
Avea cazan.
Acolo se strângea lumea.

Gheorghe a mâncat în grabă ce-o fi mâncat
Lapte îngroşat, zamă de bou, - ei ba aveau de toate,
Dar cine să le pună masă, că muierea era înglodată
Avea şi nişte nacote de copii –
Şi acum, de sărbătoare, păcat, nepăcat
S-apucase şi ea la argea.

Gheorghe s-a uitat pe linie
Şi-a-nceput să râdă:
- Iote, câinele Grăuroaicăi trece la deal.
Venea tocmai de la doi kilometri, când auzea toba,
Şi se ducea acolo la horă.
Îi plăcea lui cum se distrează lumea.
Sta pe margine şi da din coadă.

Era invitat să meargă la govie,
Parcă pentru el bătea toba, pentru Gealap,
câinele ăla

De v-am mai spus de el.
- E, dacă trecu câinele Grăuroaicăi, du-te şi tu,
Că nu greşeşti. Precis e govie, zicea Anica,
Ungând cânepa cu zale de dovleac.

PORCARII

Fratele Babei, Dumitru, avea porci mulţi
Şi-a murit peste Jii.
„Să-i faceţi colac”, zicea Baba.
L-au adus mort, în sanie.

Avea turme de porci.
Ce, se ducea cu trei porci?
Se pornea cu sute de porci
Şi cu doi oameni, să vadă de ei.
Şi oamenii se duseseră la o pomană,
În satul ăla, acolo, peste Jii.
L-au lăsat, să aibă el grijă.
Şi când au venit, l-au găsit mort.
(Unii spuneau că l-au găsit
Înecat în Jiu. Din
Neamul lor s-a mai înecat
Unul, Dină, în 1913, în
Râul Vid. Un om
Înalt, subţire, frumos,
Făcea versuri, era vărul lui tata.
Şi el, cu calul de căpăstru,
Trebuia să treacă Vidul.
Şi nu ştia să înoate.
Şi-a scăpat într-o vâltoare.
Asta e.)

Stăteau într-o covercă de lemn, de frunze,
Niscai ţoale de-acasă şi făceau foc mare,
noaptea.
Şi i-au pus o lumânare de-alea de colaci, mică,
Şi l-au adus la Bulzeşti, l-au adus cu sania.
A venit unul acasă
Şi-a luat sania cu boii şi l-au adus.
- Păi, cum treceau peste Craiova, cu porcii ?
Cu atâţia porci ?
- Parcă pe-atunci era vreo Craiova?
Un sat mai mare!

„Şi ce-o fi avut Dumitru ăsta de-a murit ?”
Unii ziceau că n-ar fi lucru curat.
Să-i faceţi colac.

A BEA GAZ

Nea Trică - e cam de vârsta mamei.
Credeam c-a murit.
L-am întâlnit pe vale.
Încărca fân. Om ţapăn!

Unul era în car, sus,
Şi el sălta fânul cu furca.
- Te ţii bine, te ţii!...
- E-he! Muream eu de mult
Dacă nu beam gaz.
Cu păcătoasa mea de boală...
Ar fi fost bozul mare pe mine.
- Cât bei?
- Aşa, preţ de-o linguriţă pe zi,
Înainte de masă. Gaz!...
Mi-l aduce fie-mea, de la Ploieşti,
Că ăia sunt procopsiţi în păcură...
Tot mai au, tot mai au...
Au bombardat anglo-americanii...
Da' tot mai au...

Picură, nu ştiu de unde pe-acolo,
Pe-un ţuţur... şi ea strânge până se face un kil.

Şi mi-l trimite, la lună, la lună.

Ori vine ea.
- Să nu mai spui la nimeni, că te-nchid.
Te ia lumea cu pietre. Lumea n-are de pus în
Lampă şi dumneata îl bei...
- De băut ţuică, vin, nu pun pe limbă.
Am încercat... da’ ce n-am încercat?
Toate ierburile, toate buruienile, toate cojile
De copaci fierte, toate cozile de cireşe, de
prune,
De porumbe...
Ceai de mătase de porumb, de anghinare, de
sovârf,
Ceai de lubeniţă... Lubeniţă fiartă, cine-a mai
pomenit!
De pătlagină...

Nimic. Nici un leac...
Până m-a-nvăţat o femeie...

Domnule, există leac pentru orice,
Dar trebuie să-ncerci...
Şi să-ţi dea Dumnezeu zile, să n-apuci să mori,
Înainte de-a descoperi leacul tău.

ÎNGĂDUIALA

O femeie a murit tânără
Şi i-au rămas doi copii.
Unul era mai măricel, dar ălălalt era mic.
Şi-a venit bunica lor
Şi-a făcut o faşă, l-a legat pe ăl mic de mijloc
Şi de un cui, în perete. De un piroi.
Sta şi el în pat aşa,
Da să pice,
Îl mai împingea la loc.
Şi bunică-sa, Moldoveanca, o femeie înaltă
Şi uscată, se îngrijea de înmormântarea fie-si.
Copilul scâncea, aşa priponit,
Lumea se jelea.

Bărbatul a luat după aia pe una
De la Goruneşti.
Şi asta-i drăcuia copiii.
Dar şi pe el.
- Fire-al ...aşa şi pe dincolo... cu copiii tăi!
- Fă, dacă nu-ţi place de ei, du-te acolo
La tine, acolo. Că te-am luat într-o jalnică
De haină, şi-acum îmi stai îmbohorată.
Du-te-napoi, acolo.

Omul era el cam cocleţar, da’ erau copiii lui, îi

părea rău.
- Bă, cârşelnicule, îi zicea ea.
- Chiajno! Eşti chiajnă de rea...
- Taci din gură, că uite acuşi plec.
- Du-te. Uite drumul coló.
Până la urmă s-au îngăduit,
Ca boii ăia desperecheaţi, îi pui la jug
O ia unul într-o parte, altul, în alta,
Şi după o lună, o ţin drept şi apucă
Singuri jugul, fiecare la locul lui.

Copilul ăla priponit
S-a făcut şi el mare
Şi s-a pierdut în lume.

AŢA DE IŢĂ

M-am dus la apă, în zilele Crăciunului.
Şi-am găsit o babă tremurând la fântână,
În cămaşă.
- Uliu! Dumneata ce faci?
- Mă aduse vizitiul lui Catalina cu trăsura
Şi ici mă dete jos, că mă vedeau rudele stăpânului.
- Şi dumneata unde te duci?
- La Mitrică, gagă, cârciumarul, la Picături, să-i fac de vânzare.
Şi mă dete jos.
- Şi de ce numai în cămaşă?
N-avea!
M-am uitat la ea.
- Nu ştii dumneata unde să mă duc?
- Hai la mine, zic. („Săraca de ea, moare aici”.)
Şi George era mic şi plângea.
Fănică plecase cu toţi agenţii de percepţii prin comună.
Soacră-mea era pe la fie-sa la deal: „Mă duc pe la fie-mea”.
Şi eu stam cu copiii, ăi trei: Nicolae, Marioara şi George.
Şi George plângea rău şi eu îl dam cu troaca.
Şi zice:

- Mumă, ia dă-ncoa’, să-ţi fac eu, să-i leg,
Să nu mai faci.
Să-mi aduci mie o aţă de iţă.
Ei, eram cu credinţă. Şi i-am adus-o.
Şi-a sucit-o, şi-a-nvârtit-o
Şi-a-nghebejit-o, şi-a-ncurcat-o
Şi-a rămas atât. Era de şapte palme.
Şi la urmă a băgat-o într-o nucă.
Şi mi-a dat-o de-am pus-o la un căprior.
- Mumă, să-ţi fac să nu mai faci neam?
- Nu, că e păcat, zic,
Să-i mănânc eu pe lumea ailaltă?
- Atunci la cinci.
- Ei, la cinci, da.
Şi exact la cinci ani am făcut-o pe Sanda.
- Zicea: Hai, mumă, că la toate le-am făcut prin Bălceşti.

O chema Ioana.
Era din Oteteliş.
I-am dat doar o haină, să se îmbrace,
Că se pusese vremea rea.
A adormit. La urmă a plecat la Picături, să-i descânte
De vânzare lui Mitrică, pentru cârciumă.
- Da’ ce le faci ?
- Ei să-mi taie o raţă, să-mi dea copilul să-l descânt.
Şi să-l bag în butoi, să tragă acolo.

Cum nu ţin raţele fără apă,
Aşa să nu stea oamenii fără vin.

Da’ ce rău îmi era după aia!
Am visat că eram la Constanţa, la fântână.
Cineva frigea doi copii în frigare
Şi-mi da cu ei peste gură
Mănâncă! Aoleu!
Rău mi-a părut!
Dacă ziceam că nu mai vreau deloc,
Tu nu mai erai acum.
Dar mi-a fost frică de păcat.
Mă certa şi mama.
„V-aţi săturat de copii! Putorilor!”, zicea.

Era rău, că aveam copii mulţi.
Ăl mai mic era cam torofleanc
Plângea, griji multe...

Dar am uitat ce-am păţit.

ULMUL

Nicolae era la Cernele
Şi nu le ajungea mâncarea la armată.
Şi mai veneam şi noi o dată pe săptămână
Şi le aduceam mălai.
Şi ultima dată am venit şi-am întrebat.
- Pe cine căutaţi?
- Pe Sorescu Nicolae.
- Sunt la cazarma aia. Le-a venit şi lor ordinul.

Au, au! Şi pe la două i-au încolonat
Şi-au plecat.
Caii nechezau, lumea plângea.
Doamne, Doamne!
Mergeau încolonaţi.
Şi ce-aveau în spinare de muniţie!
Şi-aveau foi de cort!
Şi-i mai puneau să mai şi cânte.
Unii plângeau, alţii dau chiot.
Muierile plângeau pe margine, vai de ele!
Şi Nicolae, mai mic decât ăilalţi,
Sălta, mergea şi sălta raniţa.
Şi Marin, bărbatul Mariei Anicăi, se uita de nevastă.

- Ţaţă Nicoliţă, da’ a mea nu veni?

- Nu ştiu.
- Să-i spui nici dupe moarte să nu mai dea ochii cu mine!
Sandu lu’ Moise venise cu mine
Şi nu l-a mai găsit pe Gogu.
Îi porneau companii, companii.
Şi nu l-a mai prins.
Şi Nicolae ce să facă?
Plângea câte o ţâră, mai tăcea.
Şi dupe nu ştiu câte luni... eu puneam floarea
Soarelui... primesc o scrisoare de pe front.
„Mamă, să-i spui lu’ Nea Sandu
Că Gogu nu mai e cu noi.
S-a dus cu cutare...” (Cu un mort,
Nu ştiu cum i-a zis.)
Ce m-oi fi jelit!
Păi, dacă l-au omorât pe Gogu,
O fi murit şi el până acum!
Şi jelită, nejelită, am terminat de pus
Floarea soarelui. La urmă, porumbii...
Ei, asta a fost.

Atunci, când au plecat, am venit toate femeile
După ei, până la rampă aci.
Nu-i încărca la gară.
Ei jucau, şi trenurile cu crengi verzi
Până sus, camuflate.
Soldaţii jucau, cântau, unii plângeau, cum zisei.

I-au încărcat şi i-au dus.
Am plecat şi eu la Gorică, de avea han în barieră.
Am cucăit acolo pe-un scaun până dimineaţa
Şi-am plecat acasă.

COAJĂ DE ULM STRECURATĂ

Marin al lui Mugurel se întoarce
De pe front.
Era un tren plin şi nu mai avuseseră loc în el.
Şi se suiseră pe vagoane.
El era cu cufărul, ţinea de el.
Şi-odată strigă unul: „Podul! Podul!”
Şi pe urmă i-a şi lovit, le-a retezat capul.
Şi pe el l-a tras Niţu al Marinei, de bete,
L-a zbicit,
Şi nu i-a atins decât creştetul.
I-a luat pielea aşa,
A rămas atârnând pe spate ca o glugă.
Toată pielea capului...
Şi ăia, în loc să-l repeadă la spitalul de la Craiova,
L-au adus acasă, la Bulzeşti, să moară.
Era moroi de sânge.
I-a făcut sanitarul o injecţie şi l-a trimis înapoi
La Craiova.

Acolo, doctorul... făcuse şapte operaţii...
Mugurel era al optulea în ziua aia...
Doctorul i-a cerut 100 000 lei, ca să-l opereze.
Miţa, nevastă-sa, n-avea decât 80 000.
Pentru ea era foarte mult.

S-a tocmit doctorul cu ea,
Cum se tocmeşte pentru o pereche de boi...
Şi s-a dus la Popa Ştefănescu, la barieră,
Şi-a împrumutat 20 000
Şi când i-a pus banii toţi în mână
A început şi doctorul operaţia.
L-a operat bine.
Când l-a adus acasă, Miţa trebuia să-l îngrijească.
Îi da gluga aia de pe ţeastă pe spate...
Şi-l spăla cu coajă de ulm fiartă.
„Luai coaja de ulm, o fierbeai,
O strecurai printr-un *pifon*
Şi făceai spălătura.

Foarte bună coaja asta de ulm!
Aşa creştea carnea după ea!”
Şi asta e. N-a murit pe front, era să moară
Când se întorcea acasă!
Doctorul o fi făcut el ce-o fi făcut,
Dar dacă n-am fi avut ulmi pe vale...
Şi dacă nu i-ar fi spus o fomeie leacul...
S-a lipit la loc pielea cu părul.
I-a rămas aşa o dungă prin vârful capului.
Nu s-a mai urcat în tren.
Nici în tren, nici deasupra.

Ei, dacă ar fi mai fost un alt război,
Tot pe vagon i-ar fi cărat şi-n colo şi-n colo.

Scapă cine are zile.

ULTIMUL CONCERT

Tăceţi deavu din gură, bă, tacă-vă fleanca!
N-auziţi voi? Ho, ce e ghelăitul ăsta?
S-auzim ce e afară.
Că nu ştiu ce s-aude.

Goane avea un spurc de copii,
Vreo unsprezece. Ninsese zdravăn
Şi-acum o geruia.
Crăpau lemnele şi pietrele, nu alta
Şi toţi stăteau în sobă - şi mai mult goi
Şi vorbeau toţi. Se bătuseră,
Se zgâriaseră... Ridicau casa în sus.

Şi Goane era prin curte. Şi vine iute.
- Mă, ieşiţi afară, s-auziţi ceva.
Şi-aşa cum erau, fete şi băieţi au dat buzna
În prispă. Şi ce să fie?
Li s-a făcut părul măciucă.
Urlau lupii...
Se strânseseră zece-doisprezece, câţi or fi fost,
Dar niciodată nu fuseseră atât de mulţi.
Un cor atât de izbutit.
Acolo, la Sălişte, sus, deasupra cimitirului.
Pe fosta vatră a satului.
Se strânseseră zece-doisprezece, câţi or fi fost,

Şi urlau la stele.
- Ce frumos este! a scâncit Sâia..
- Pss! Că iar încep! Mergeţi în vârfuri
Şi nu vă mai foiţi... Adu, fă, un scaun.
Cât era de frig, au uitat că le degeră.
Mâinile şi picioarele.
Au pus o scândură pe două scaune
Şi-au stat toţi dârdâind şi ascultând concertul.
Era prea frumos!
Cred că morţii din cimitir erau numai urechi.
Poate că ei înţelegeau mai bine.

Au ascultat aşa un ceas, două?
Toiegiţi.
- Hau-hau! Hau-hau! Făceau lupii!
Hauuuu! Hauuuu!
Hau-hau, hau-hau!
Copiii începuseră să îngâne şi ei
Şi să tropăie din picioare
- Auuu! Auuu!

Şi deodată haita a tăcut.
Asta a fost.
Fericiţi, copiii au intrat în casă.

După aceea, lupii au cam dispărut de pe la noi.
A fost ultima lor manifestare artistică.
Au ţipat, cum poate ţipaseră mamuţii demult, demult,

Cei ale căror oase mai răsăreau din când în când prin
Ududoaie, galbene şi mari, ca nişte pietre de moară.

Pădurarii, mai în urmă, au pus stricnină pe hoituri
Prin păduri. Primiseră ordin să-i stârpească.
„Dacă nu stârpeşti ceva, înseamnă că n-ai pus mâna bine
Pe situaţie”, zicea unul.
Concertul haitei din Sălişte,
Pe care l-am ascultat şi eu în noaptea aceea geroasă,
Mi-a rămas în urechi, ca dangătele unor clopote,
Care, nu ştiu de ce, dintr-o dată cad din clopotniţă,
Se scufundă şi dispar în pământ.
Uneori mi s-a părut că pământul
Urlă ca lupii.

STATUL

O lumânare făcută colac.
O lumânare dintr-un colac de ceară.
Se pune pe pieptul mortului
Şi se aprinde când citeşte popa, la biserică.
Şi la urmă se aprinde la mormânt
Timp de 44 de zile.
Trebuie să ardă toată până atunci.
Dacă arde mai repede, se completează cu o lumânare.
Dacă e mai mult, la urmă se lasă în ziua aia
De arde toată.

Aia e statura omului, *statul* său.
Şi după 44 de zile se leapădă de tot satul,
Îşi consumă statura - lungimea lui, cum ar veni.
Mare de stat, mic de stat -
Tot în 44 de zile se termină,
După moarte.

DE VÂNZARE

„Cruci de vânzare!”
„Cine mai ia cruci!”
„Cruci de morţi!”
„Cruci de colaci!”

Nu erau mari. Aşa mici, de-o palmă.
Veneau bieţii munteni cu ele în traistă.
Din Vâlcea.
Câte-un iconar care le cioplea,
Le făcea, le scria.
Nu mai vin acum cu nimic.
Nu mai vin, că le-au luat rechiziţiile.
Nu mai vin nici cu mere.

Astea erau aşa de făceai aşa pe colaci
Şi de pus pe pieptul mortului.
Omul când moare, îi pui o cruce pe piept.
Sau o icoană.

Mai vin şi-acum nişte căruţaşi de la deal.
Dar cu loitrele goale.

Aoleu, ce viaţă-am trăit,
Nici nu m-am uitat cum am trecut prin ea,
Că n-am avut timp.

MARŢI, DUPĂ PAŞTI

Marţi, după Paşti, venise cuscră-sa pe la ea,
Din Murgaşi.
A făcut de mâncare, a fiert ţuică.
Şi după aia: „Te las şi mă duc şi eu
Să iau vreo două lemne, că nu e aci,
Trecu pădurarul, trecu la Craiova”.
A luat două tufiţe.
Era de Paşti, dar tot iarnă şi ningea.
Aşa, ploua, fulguia.

Şi a căzut lângă primărie.
Îi plesnise vreo venă, ceva.
Lipise prin prispă în vinerea Paştilor.
A spoit aşa cu pământ şi cu balegă.
Parcă era ciment.
- Ce faci ?
- Păi, eu oi muri
Şi să fie şi la mine curat,
Să nu le fie ruşine copiilor când or veni.

Şi-a căzut cu tufele pe ea,
Cu toporul... S-o fi nimerit în cap...
Şi-a strigat la Gogu, gardianul de la primărie.
Când s-a dus ăla s-o ridice, era ţeapănă.
Ce presimţire o fi avut ea de făcuse curat?

Nu, că omul cam ştie când îi vine sorocul.

NISTOR ĂL BĂTRÂN

Nistor era un om mic şi amărât,
C-un păr aşa mare, vâlvoi.
Dacă mânca mămăligă şi lingea sare!
Îi murise muierea.
L-a avut pe Ion Nistor, pe care l-aţi apucat,
Un om de treabă. I-a lăsat opt stânjeni de pământ
Muşca din ceapă, trăgea cu limba pe sare
Şi mânca. Şi-aşa trăia el.
Vindea fânul şi vacile le ţinea prin pădure.
Vaci slabe ca ale lui şi-ale lui Grigore al Popii
Nu mai avea nimeni.
Numai frunze mâncau, săracele.
Mi-a spus mie Ion Lungu:
- Mă, nene, el mânca ceapă şi da cu limba
Pe sare, nu-ntingea în sare ca toată lumea.
Zicea că aşa se pierde.
Cineva, când îl vedea că hăpăie aşa cu poftă îl mai necăjea:
- Ho, mai lasă! Mai lasă şi loc de apă!
- He! He!
Ţinea sarea în batistă, legată la brâu.
Aşa credea el că e mai bine.

Toată viaţa a văzut de vaci prin pădure.

Nu se-ncălţase niciodată cu opinci, cu ceva.
Avea picioarele ca nişte copite.
Dimineaţa se scula, lua ciomagul şi vacile şi pleca.
Şi-o ceapă, două,
Un codru de mămăligă.
Şi, la ceapa aia, lua un bulgăre de sare, un grunjuleţ.
Îl lega în batistă, cum spusei.
Îl ţinea în sân. Lua un bulgăre ca să nu se verse.
Şi când îi venea foame
Şedea jos, scotea mămăliga, ceapa şi sarea.

ŞCOALA LUI NANIESCU

Pe Naniescu îl dăduse taică-su la şcoală.
Şcoala era ceva nou pe vremea aceea,
Cum a fost tractorul când au început timpurile astea,
Ceva nemaivăzut.
Nu-nvăţa nimic.
Da’ când venea acasă, scotea cartea şi el din traistă
S-aşeza pe prispă şi citea.
Şi ce spunea, urmărind, aşa, cu degetul?
Drumurile, pădurile, vâlcelele, ce ştia şi el din sat.
Zicea tare, să-l audă ăl bătrân, de la unghete.
Şi taică-su lua şi el scăunelul
Şi venea mai lângă el şi asculta cu sfinţenie.
Naniescu citea:

„Dru-mul pe de va-le... dru-mu-lll ăl mic...
Tufa-rul lu’ Boa-lă, Ţiga-nu, Dobreţul ăl mic,
Dobreţul ăl Mare... Aleşteul... Vâlceaua...
Banii...
Trântorul... Bisa... Gura Bisii... Delniţa...
Ţâclonul... Pe la Bocşă... Pe Ursoaia - mijlocie,
Pe Ursoaia mare, Pe Ursoaia mică...
Răculeţu... Peste Răculeţu... Fântâna din

Delniţa...
Pe la Mijlociu...”

- Bravo, tată! Când te-aud, mă slăvesc la Dumnezeu.
Bine că te-am dat la şcoală.
Mai aud şi eu de locuri de pe la noi de-ci.

Tot cam pe-atunci, era una Duduianca. Şi avea doi
Draci de copii la şcoală.
Ei plecau dimineaţa cu mâncare în traistă, ziceau că
Se duc la şcoală. Şi-o luau în vale, se duceau
La o gărgăunăriţă în Dobreţ.
Dădeau cu bulgări în gaura aia întărâtau nişte gărgăuni. Ziceau:
- Unul intră şi-altul iese,
Dă-i, nene!
- Unul intră şi-altul iese,
Dă, mă, şi tu!

Şi-asta era învăţătura lor.
Spre seară, veneau acasă de la studii,
Cu scurtă la mână de cât învăţaseră.

BUNĂTATE

Maica ieşea la poartă şi trecea câte-o femeie la deal.
- Unde te duci dumneata?
- Păi, mă duc până ici-şa la Bârda
Să iau nişte aţă.
- Când te-ntorci, să dai pe la mine.
Intra în curte şi trimitea câte-o fată,
Pe Fănica, pe Nicoliţa sau pe Miţa:
- Du-te tu în magazie şi ia un ciur de mălai
Să-i dau şi amărâtei ăleia,
Că are copii mulţi şi e săracă.
Sau fasole, sau cartofi.
O sticlă de lapte, ceva.

După aia, o găsea pe alta, că i-ar trebui -
Şi tot aşa.
Moşu îi ştia năravul
(Bunătatea asta a ei, el credea că e năravˮ)
Şi duminica, dacă nu era la primărie, sta în prispă
Şi zicea:
- Ioană, ia vezi tu, că trece
O amărâtă la deal...
Dă-i cămaşa de pe tine,
Că n-are nici ea, dă-i basmaua din cap,

Dă-i propoada a bună...
Câteodată, când avea chef de glumă, făcea un fel de
Redistribuire a bunurilor.
(L-a ţinut Dumnezeu mult, şi pe la 80 de ani
A apucat ceva şi din povestea asta.)
- Auzi, fa, Ioană?
- A-ha. (Aşa se zicea „da”, mai demult)
Eu zic, lada asta de zestre să i-o dăm Joiţei,
Boii lu’...
Vacile să le dăm, una lui Budulan
Şi pe-ailaltă, lui Calotă ori lui Dineaţă
Viţeii, alor lui Turturică din Bălceşti, că sunt săraci,
Nu se mai năjesc banii la ei.
Pe Roşu (calul de l-a furat pe urmă Dinică)
...l-ar prinde bine lui Dinică...
Tot îi plac lui caii!
(A zis într-un ceas rău,
Că ăla a venit după aia
Şi l-a furat, cum zisei)
Şi fetele râdeau şi-i luau ei apărarea.

BOROAGA

Nea Păun cum a murit ?
Avea o boroagă la gât.
Îl durea, dar nu cine ştie ce.
Într-o zi n-a mai putut respira bine.
Zice: „Mor astăzi”.
- Hai să te ducem la Craiova, la spital.
- Nu pot, că mor în maşină. Mă sufoc.
L-a bărbierit Gigi, băiatul lui. S-a gătit
Şi s-a dus la biserică. Şi-a aprins acolo o lumânare
Biserica, lângă el. S-a spovedit.
Vica, o fată a lui, cu ceai după el.
Îi dădea cu linguriţa: „- Înghite, tăticule!”
- Nu pot, zicea. Aş înghiţi, dar nu pot.
Şi-a plecat pe drum la deal.
S-a dus la o rudă, unde avea o datorie de 16 lei,
A plătit-o.

Fata, după el cu cana şi lumânarea.
Bătrânul nu putea sta locului.
Plângea că se sufocă, alerga prin curte,
Pe drum, pe deal, la vale. S-a suit pe coastă
După aer, o fi aer mai mult în vârful coastei.

Nu mai era aer pentru el în comuna Bulzeşti,
A înţeles asta.
S-a întors gâfâind, vânăt tot.
S-a întins în pat şi-a murit, de la boroaga aia
Care îi crescuse în gât.

JELITUL

Leana lui Mitréle a venit şi ea,
Bătrână şi adusă ca o seceră.
A pus ciomagul lângă uşă,
S-a dus la capul răposatei
Şi a-nceput s-o jelească.
Nu s-a uitat la nimeni, n-a văzut pe nimeni,
Privea în ochii moartei şi plângea:

„Aoleu, ţaţă Nicoliţă,
Mânca-ţi-aş guriţa ta.
Că te-ai duce în casă strâmtă
Şi fără fereşti
Şi n-ai să poţi să te întorci în ea.
Şi să-i spui şi lui Mitréle al meu
Cum o duc şi eu pe-aici.
Şi să stai să odineşti
Şi să-i spui tot.
Că rămăsesem şchioapă
Şi stam toată ziulica pe un scăunel.
Şi-mi puneau o strachină cu apă
Şi-ntingeam cu pâine în ea.
Că cine n-a fost văduvă
Nu ştie ce-nseamnă văduvia”.

Îi murise soţul, ăl de voise să se

Spânzure într-o salcie.

A spus ce mai avea pe suflet,
A pupat mâna celei care trebuia să ducă
Ultimele noutăţi în lumea de dincolo,
Şi-a luat ciomagul şi-a plecat,
Tot aşa şontâc, şontâc
Şi fără să se uite la nimeni.

VARVALIU

Mariţa lui Spătaru era din Bulzeşti.
Tatăl ei era frate cu David al lui Taifas
Şi cu Gheorghe al lui Taifas.
Şi ea avea o mamă frumoasă, de la Gaia.
Stăteau în Nătărăi.
Tatăl ei, Spătaru, era un om bărbos.
El nu suferea să-l bărbierească nimeni,
Decât Dinică al lui Teslaru.
Venea la el. Îl săpunea ăsta, îl făcea,
Şi când mi ţi-l lua c-o custură de coasă!...
Strângea ăla din ochi...
- Hai, mă, că nu doare rău!
Şi Dinică râdea şi trăgea cu custura,
Parcă trăgea pe salcie.

Şi femeile se strângeau la taină
La dudul lui Amzuică Cârlea, socru-su,
El sta la socru, că vânduse casa.
Avea şi mustaţă, groasă, aşa varvaliu.
Venea el tocmai din Nătărăi, aci la Grăuroaica,
La şuşea, aci avea Cârlea casă.

Floarea lui Cârlea s-a măritat cu Dinică.
(Floarea s-a dus la moară, să ducă nişte
porumb

În cap, şi când a sărit un şanţ
Şi-a frânt şalele.)

Şi Mariţa s-a măritat la Craiova,
Şi tot Bulzeştiul trăgea la ea,
Îi ajuta şi ea cum putea.
Avea două-trei odăiţe scunde, lângă tribunal,
O muiere de treabă.
Şi soţul ei îi ajuta pe mulţi.

CRILA DE OAMENI

Am plecat cu el la Craiova.
Da’ el unde-a rămas, domnule?
N-am plecat cu el, am mers singură.
M-am dus să-l înscriu.
Cu una de la Prejoi.
Şi-am ajuns la Craiova, pe la douăsprezece.
Şi m-am dus la cancelarie.
Acolo, când mi-a luat actele, zice:
Nu e bine, că nu e iscălită diploma de director.
- Cum să mă întorc eu, că sunt treizeci de kilometri?!
- Vii până mâine-seară.
M-am întors. L-am trimis pe Nicolae la învăţătorul
Trăşculescu. „De, mă, cum mi-a scăpat?”
Şi dimineaţa am plecat iar, tot pe jos.
Cu certificatul iscălit.
Am fost acia, la liceul „Carol”.
Şi când m-am dus acolo, toată lumea sta pe scări,
Că secretarul era plecat, că i-a fugit muierea.
Am stat acolo până seara. Nemâncată, ostenită.
Am băgat mâna-n buzunar şi-am găsit o bomboană.

Şi din bomboana aia m-am mai desfăcut,
Că-mi venise o fârşeală.
M-am dus cu mâna aşa pe perete, că nu mă puteam ţine pe
Picioare, până la cancelarie şi-am dat actele.
Şi-am plecat să merg acasă.
Şi erau ruşii prin oraş.
Şi o femeie din Calafat, care era cu o fată
Să dea o clasă în particular,
A zis: „Nu mai poţi să mergi atâţia kilometri
Pe jos”.
Şi de la liceu, mi-am adus aminte şi
M-am dus la Păşoaica.
De-acolo a ieşit Nae Mihăilescu. Era ofiţer.
A strigat la poartă: Tu eşti fată?
- Eu.
- Aoleu, te luau patrulele
Şi nu te mai găsea nimeni.
Ştii ce, să nu laşi copiii să se
Împrietenească, deavu, cu copii răi.
El a plecat şi eu am intrat în casă la Păşoaica.

Pe drum, pe poteci, când m-am întors
Erau crile, crile de oameni.
Unii se duceau, alţii veneau.
După aia, cu George la examen.
Am pus nişte cergi pe noi în car.
Aşa şi-a început el studiile, pe camuflaj.

LAMPA

Fiu-su îi vânduse casa.
Fără voia lui:
- Ce să stea ăl bătrân singur aici ?
L-a luat la el, la Craiova.
Ei, bietul om, să fi stat două săptămâni,
Acolo la oraş...
Şedea mai mult la fereastră, se tot uita după maşini, până ameţea...

Lume trecea multă pe stradă,
Da’ nu era lumea lui.
La urmă, a împrumutat zece lei de la un vecin
Şi s-a dus înapoi în sat.
Ăi de cumpăraseră casa se mutaseră în ea.
A venit cu rata, păcătosul şi-a tras la Struţa, fata Mitruţei,
Şi la urmă s-a dus acasă...
- Păi, ce cauţi dumneata? Casa e acum a noastră,
Ai vândut-o... Nu vezi, ne-am mutat în ea
Că de-aia am cumpărat-o...
- Păi, n-am vândut-o eu...
- Păi, treaba dumitale, cum te-ai înţeles cu feciorul...
Aici nu mai ai loc.

Dormea acum în curte, sub un şopru,
Pe nişte saci cu sare. Pusese nişte trenţe acolo,
Dormea acolo. Tot era mai bine ca la Craiova,
Că se simţea omul la casa lui, cum ar veni.
După aia, s-a îmbolnăvit şi s-a retras la Struţa,
Care-l îngrijea.
Trăise cu ea, când era mai tânăr.
Se mai certau pe vremea aia, se mai împăcau.
Când să se împace, se ducea la ea cu clondirul de ţuică.
- Hai, fă, bea.
- Nu!
O lua la palme. Dă-i şi p'ici, dă-i şi p'ici!
- Bei, să ne împăcăm
Şi să ne omenim şi noi ca lumea?
- Nu!
Şi el, pleoţ! Şi pe-un obraz şi pe-ălălalt.
Până la urmă, mai lăsa ceva de la ea.
Lua sticla şi bea şi-i curgeau lacrimile,
Până când începea să râdă.
Ei, ăsta era traiul lor!

Şi acum unchiaşul căzuse la pat.
Femeia îl îngrijea, săraca de ea.
Ce mai răcise, ce mai era el bătrân,
Se adunaseră scalele... Degeaba îl trăgea ea cu gaz...
Poate că răcise şi de la sacii ăia cu sare...

Sarea trage... Bagă un reumatism în tine, când
E toamnă şi plouă întruna şi tu dacă dormi pe saci cu sare...
- „Nu se mai face ăsta bine, mă,
Dacă a dormit pe Ocnele mari!
Şi ploaia e bună la umezeală, hă, hă”.
- E, nu i-a plăcut la bloc!
De ce-a fugit de la Oraş?
- Omul a venit la casa lui... la strânsură,
Dar dacă n-a avut noroc...
Mor! Mor! Aprinde-mi lamba!
Struţa i-a aprins lampa,
A pus-o în cui, în perete, lângă el
Şi s-a dus să cheme şi ea pe cineva,
Să-i ţină lumânarea.
- Hai că omul ăla, ozâcă, moare
Nu ştiu ce face.
Până s-a duce pe la unul şi la altul
Că era noaptea, l-a găsit rece, cu lampa pe piept.

Cum o fi făcut de-a luat lampa din cui ?
Era cu mâna încleştată pe lampă.
Lampa ardea.
S-a mirat şi miliţianul.

CĂLĂTOAREA

Mă duceam la apă-ntr-o zi şi mă-ntâlnesc c-o femeie.
C-o legătură în cap şi cu una pe mână.
- Mumă, stai departe? zice.
- Nu, aici, a treia casă.
- Nu mă laşi, mumă, să mă culc şi eu la dumneata,
Să fiu şi eu în curte de om, că mă rup câinii.
- Stai acia, că te las. Să viu de la apă.

Când am venit, am luat-o şi s-a suit în prispă.
Şi eu m-am dus la treburi prin curte,
Că nu era să stau
Lângă ea.
Şi când am venit, am găsit-o tot în picioare, în prispă
Şi cu altă legătură în cap. Erau patru-cinci
Cărămizi, legate c-o cârpă, chitite,
Stând aşa cumpănite-n
Creştet.
- Ce e, gagă?
- Mă doare capul.
- Şi cărămizile ce-i fac?
- Îl strâng. Mă doare rău, rău, de-azi dimineaţă.
Vin de departe

Şi pi colo la vale nu mai putui şi luai un pietroi.
(Asta era legătura din cap, cu care venise.)
Da’ găsii nişte cărămizi pe la
Dumneata prin prispă şi astea sunt mai bune.
Să-mi aline puţin. Că dacă adorm
O să visez că duc un grunj de sare
Şi o să mă trezesc sănătoasă.
Grunjul de sare-ţi alină,
Dacă e mare aşa cât masa.
Numai că nu pot să-l ridic, decât în vis.
Da’ cărămizile astea îmi vin numai bine.
I-am dat de-a mâncat, ei!
O ţâră a gustat din bucate şi s-a
Culcat. Dimineaţa şi-a luat boldoaşele şi zice:
- Gaică, tot nu mi-a trecut,
Fir-ar al dracului cu mama
Lui de cap! Ţi-o fi trebuind cărămizile astea,
Că ţi le-aş cere să le mai car o ţâră în creştet.
- Ia-le, mătuşă, ia-le, numai că sunt grele.
Ia-le dacă ele sunt cu alinatul!
Da’ n-ai visat grunjul ăla?
- Ba l-am visat, fată, m-am visat la munte,
Dar se terminase
Sarea... şi nişte inşi zburau
Cu gogoloaiele alea în picioare,
Jucau, pluteau, şi eu nu puteam să mă mişc.
A venit unul c-o chită
De viorele: „Ţine-l şi bucură-te”.
„Cum să mă bucur, dacă mă

Doare rău capul?
Dă-mi grunjul ăla de sare ca să-l pun în cap.”
„E dă formă”, zice. Şi i-a dat un brânci
Şi s-au auzit clopoţei în el.
Şi a-nceput să zboare şi omul...
Din asta, cum să-mi treacă?
Dacă visez că zbor, sau zboară
Ceva în jur - nu-mi trece niciodată.
Mai rău se-ntărâtă.

- Şi stai departe la deal?
- E-he! Departe. Tocmai sub munte.
A plecat pe drum la deal,
Aşa dreaptă, ca o sfântă, cu
Şase cărămizi mari, roşii, în cap,
Parcă era zidită.
Mergea aşa zidită în durerea ei.

Ei, oftează mama, câţi călători
Au mai trecut şi prin comuna
Bulzeşti, fiecare cu necazul lui
Şi cu durerea lui.
Dar pe-asta, pe femeia asta,
O ţin minte şi acum. Eraţi voi mici
(George şi-o mai aduce aminte.)
Şi de câte ori mă doare şi pe mine capul
Îmi vine în minte aia cu zidul de cărămidă pe creştet,
Lăcrămând blând,

De sub firida ei.

LA CURĂŢAT DE CĂRĂMIDĂ

Biserica a veche din Trântoru.
„Eu ştiu când au dărâmat-o,
Că mă dălnăiam de-o cruce.
Mai erau câteva cruci”.
- Asta e crucea lui Modroi, îngropat aici.
Şi era mai ţeapănă, ne dălnăiam, copiii, de ea.
Şi baba (Ioana Ţuruc) curăţa la cărămidă.
Să mute cărămida la biserica nouă.
Era dărâmată asta, se surupase, mai
Rămăsese un perete, nişte sfinţi speriaţi pi coló
Crăpaţi, vai de ei!
Când se scufundă câte un vapor, şobolanii sunt primii
Care simt şi fug, sar în ocean.
Picturile erau cum e căpitanul vasului
Se scufundă odată cu el, nu-l lasă de izbelişte.
Sfinţii Bulzeştiului, săracii, au rezistat până
La ultima cărămidă.

Baba zicea dimineaţa:
- Hai fa, hai! Ia!
Luau câte un fier, câte-un topor, de curăţau
Cărămida de moloz.
Şi stăteau în vipia de soare
Şi râcâiau la cărămidă.

Şi, hai, să ne facă şi nouă altă biserică,
Să ne slujească acolo. Asta era prin 1910.
Şi prin 1918 biserica a nouă se picta.
Şi Nicoliţa lui Gheorghe lonescu se făcuse mare,
Era de 16 ani.
Şi se suia pe schelele bisericii
Până la turlă, la acoperiş.
Şi-un pictor, Petre Zăvoianu: - Hai, domnişoară,
Stai măcar un ceas, să te pictez.
- Şi n-am vrut.
Săndulescu era maistorul.
Petre ăsta cânta cu armonica. Făcuse la Craiova
Şcoala de zugravi.
Râdeau fetele de Săndulescu ăsta, că era burtos, aşa.
Da’ ce frumos picta!
Uite, că n-am avut noroc nici să fiu înger!

Da’ la noi nici îngerii nu ţin mult, cum spusei,
Că pică bisericile, când se mai mişcă pământul,
Mai alunecă - mai alunecă şi vremurile pe deasupra,
Vin noi serii de oameni, care râcâie tot
Şi-o iau de la început.
Uitaţi-vă şi voi în deal,
Când treceţi prin Trântorul -
Cimitirul parcă nici n-a fost!

Biserica parcă nici
N-a fost, eu doar mi le mai aduc aminte.
Cărţile, hârtiile toate s-au devesit.

Am văzut nişte scânduri scrise, în clopotniţă.
Litere de-alea vechi, dar, uite, nu s-au şters.
Când m-am dus, de-am botezat-o pe Alina, fata lui Ion,
M-am urcat în clopotniţă, să văd de când e clopotul.
Nu e aşa de vechi. Dar am observat pe câteva
Scânduri din acoperiş, nişte nume scrise cu
Litere de-alea amestecate.
Popa nu le luase în seamă.
- Mă, or fi de la paraclisul bisericii vechi din Trântoru.
Zicea mama. Ehe, de când!
Totul a putrezit, numele nu.
Bucura şi-a făcut casă acolo pe cimitir.
După aia a luat-o o fomeie
Care a vândut-o lui Gulică.

LIA

Lia lui Gânju, paralizată de vreo doi ani
În casă.
Şi ei, ai casei, au pus un plastic
Peste ea şi-au văruit.
Noru-sa: „Ei, lasă că nu-i face nimic rău.
Şi mai schimbă aerul, dacă vărui”.

Sta a păcătoasă aşa, cu faţa-n sus şi cu plasticul
Pe ea, auzea cum ăia dădeau cu bidineaua,
Sta ca un sac cu porumbi.
De ce n-or fi mutat-o şi ei din loc,
S-o ducă pe prispă?

Poate s-o învârti - nu ştiu cine a zis.
O fi rău şi-o să se facă bine.
Poate s-o învârti cumva.
Ori a început sau nu să răpăie?

- Lia respira uşor, mirosea a curăţenie generală,
A curăţenia de după moartea ei
Când şi colţişorul ocupat de ea
Se va elibera şi toate ţoalele de pe pat vor fi fierte.

Varul cădea pe ea ca o ninsoare măruntă.

ACTUL

- Hai, fă, că stă caru-n drum, nu-l mai găsirăţi ?
- Nu! Ho! să stea!...
Şi iar încep cele două femei, săracele,
Să-ntoarcă pe dos casa. (Noroc că bujdula nu era prea mare)
- Fă, dacă-l ţinea sub căpătâi?
Se uită sub căpătâiul rupt, sâtit, din care ieşeau paiele
(Ogrinjii, că şi paiele se tociseră).
Desfac patul şi chitesc blanele, jos.
Rămân ăi patru pari înfipţi în pământ.
- Iote, că nu e.
Nişte bulendre, nişte plotoage, sub pat.
Nici urmă de hârtie. Nici pusă în cui, nici pe poliţă,
Nici pe corlată, printre sticle cu gaz - şi a cu undelemn,
Şi a cu oţet...
Nici pe vatră, nici sub vatră...

Şi aia sta moartă-n drum.
„Fă, pleacă popa, de la cimitir...” se văita Domnica.
„Păi, ce să fac eu, dacă nu e - fonfăia Leana - Eu nici nu ştiu când dracu l-a luat”.

Femeile, grămadă, pe Mitruţa în car. O jeleau, o căinau,
Că ce viaţă a dus şi ea, săraca...
Vai de maică de om!
Văduvă de război, cu copii morţi unul după altul...
Doamne, Doamne!
Şi de la o vreme îi terminaseră biografia.
Istoviseră lacrimile şi
Jalea şi aşteptau să vină Leana,
Fie-sa, din casă, cu buletinul.
Că popa nu voia să o-ngroape fără buletin,
C-aşa avea şi el ordin.
(Ordin şi pe linie de popă
Şi pe linie de provizoriu...
„Noi, Comitetul provizoriul”, îşi spuneau
Ăi de la primărie).
„Îl găsirăţi, fă?
„Nu, gagă Anică, nu e neam!”
Răspunde în locul Leanei, mai foamfă,
Ioana lui Mitrele...
-Da’, l-a avut?
- Păi, a avut... că nu ştiţi ce-a păţit şi până l-a scos,
Ce-a mai urdinat la Bălceşti, la raion?
Femeie în etate, de-o sută de ori
Au întors-o înapoi, că n-avea certificatul de naştere...
Venea la primărie şi ăia o trimeteau la raion -

Şi-aşa au purtat-o, pân-a văzut tot raionul,
Toate realizările Bălceştiului,
Cu monumentul eroilor căzuţi pentru patrie,
În primul război, la care
Au scris mai pe urmă şi pe cei din al doilea.
Dar numai pe gradaţi, că nu mai era loc.
Şi-a văzut şi Centrul de miliţie,
Centrul de recrutare, şi poşta, toate, clădiri frumoase,
Noi - care i-au plăcut.
Leana se suise-n pod.
Ioana mai bodicăia pe lângă unghete...
- Doamne, ia-mă pe mine, ce muieri nepregătite!...
Se miră Marina.
Uite, că nu mai stau nici boii...
- Ho, Prian! Că, săraca, ea n-o să-şi mai vadă casa.
Asta i-a fost şezutul aici. De-acum se mută...
Vine gâfâind unul... de făcuse groapa...
- Zise părintele că dacă n-o aduceţi urgent
N-o mai îngroapă azi.
- Aoleu! Găsirăţi, fă?
- Ba!
- Daţi-l dracu! Doamne iartă-ne, de buletin...
Că n-o să i-l ceară şi pe lumea ailaltă...
Hai, mă, mânaţi boii.

Staţi! Staţi! vine una cu un cocoloş

De hârtii, găsite sub un căprior.
Desface şi silabiseşte: „Cotă de
Lână...” Nu e asta... „Impunerea...”
- Lasă, n-o mai amărâţi... Gata, nu e!

Ale păcatelor hârtii, dacă se stăvesc ele în casa omului!
Şi uite cum îţi trebuie, când nici nu te aştepţi.
Fă, alea de aveţi copii,
Spuneţi-le să ţină de *fitanţii,*
Să nu se mai şteargă cu ele la noadă,
Că uite statul cum şi le cere-napoi...
- Vezi tu, biată Mitruţă, ce mai ajunseşi
Să te-ngroape fără act!
(O excepţie întărită de şeful
De post, precum că n-a dispărut din comună.
Nici n-a fugit nicăieri,
Dar nu i s-a mai găsit buletinul de identitate,
Drept pentru care semnează el,
Plutonier Garoafă Ion,
Precum că a murit prin deces.)
Asta a fost înmormântarea Mitruţei,
A de-şi cânta morţii.

IONIŢĂ BIRETE

N-a purtat niciodată haina pe mâneci.
Mergea cu ea pe umeri.
Toate pozele care i s-au părut lui importante,
De la Stalin încoace,
Erau bătute în pioneze pe pereţi.
(Le-a văzut Ionică, la recensământ.)
- Pe-astea să le mai scriu aici, nene?
- A, scrie-le! Astea sunt averea mea. Strânsura.
Mă uit la ele ca la vite. Agoniseală, neică!
Cu ăştia mi-am petrecut eu veacul.
Dacă mă năşteam mai demult, ar fi fost alţii.
Dar pe-ăştia i-am prins. Şi ei pe mine.
Sunt bătut în mărăcini
Pe toate locurile şi vâlcelele.
Vorba vorbii: care pe care. Dar mai mult m-au prins ei pe
Mine, că iote m-au făcut cocârlă.
Sunt şi eu bătrân,
Trăiesc acum printre picioarele muierilor.
Mă iau toate muierile-n picioare.

Avea două cămăşi. Una, nouă, bună,
De mergea cu ea gătit până la loc
(Parcă i-ar fi luat cineva seama cum se duce el la câmp

Dar de, fudul!) Ailaltă, ruptă, se schimba cu ea acolo,
La loc. Ca învăţătorul ăla de demult, Bulzescu.
- Bă, c-o cămaşă ruptă să munceşti, să ai.
El muncea, săracul, dar nu trecea de ăle două cămăşi.
- Să-ţi mai aduc nişte poze, să mai împodobeşti peretele?
- Dă-i încolo, că nu prea mai văd bine.
Şi-am început să fiu mai cârşelnic la oameni.

LĂMURIREA

Ma, nu credeam s-ajung să fur lemne
Din pădurea mea, zicea Moşu Pătru.
Era atunci la început, nu se prea ştia
Cum or să meargă treburile.
- Măre, ce-or să-ţi mai facă!
Îl întărâtă Ion al Floarei,
Care fusese prizonier
Şi se-ntorsese umflat ca o gogoaşă.
- Ce să-ţi mai facă, mà?
Machea o să le ia pământurile la toţi?
Tot aşa ca pădurile ?
- O să le ia pământurile, grădinile,
Plugurile, vitele, tot.
Au planuri - înţelegi? Lucrează planificat.
- Fugi de-aici, că nu se poate.
Şi mai târziu, când a văzut el, că a mai trăit,
Zicea:
- *Ma,* să fi dat cu mâna de cer şi n-aş fi crezut!

SPARGERI

Costică Buzdugan venit din Boghea
Era în banda lui Ciudin.
A spart biserica din vale
Şi-a luat de-ale altarului, a luat perdelele,
Geamurile şi cădelniţele. Nişte cărţi vechi,
Ceasloave, bucoave
Le-a răsfoit aşa cu deştiul,
Dar nu i-au făcut trebuinţă.
Lui Ciudin i se mai zicea şi Fulger.
Cu benzi de-astea de hoţi
Ne-am pricopsit noi după război.
Se duceau prin satele vecine
Şi furau pluguri şi grape.

Costică a fost prins şi purtat cu plugu-n spinare
Prin Vulpeni. Întâi bătut ca frunza inului,
După aia, haida-haida, cu plugul pe grumaji
Prin Vulpeni.
Purcea furase şi el un butoi
Şi-l scoseseră şi pe el la plimbare, cu butoiul
În cap.
Lui Costică Buzdugan i se zicea şi Borcan.

Câte lemne ne-a luat ăsta din Dobreţ şi din
Vâlceaua

Lungulesii, n-am păr în cap.

Şi la urmă, când au zis că gata, s-a terminat cu
Plugurile, că arăm cu tractoarele – apăruseră
Tractoarele, se credea că ele or să ne facă
fericiţi
Pe toţi de la un cap la altul, - gata, au zis!
Strângeţi plugurile! Luaţi-le de la oameni!
Cu ele la fier vechi!
Şi lumea nu prea vrea să le dea. Se codeau,
mai
Amânau, ziceau că doar s-o revoca ordinul.
Unii le ascundeau.
Şi-atunci i-au chemat la primărie pe Ciudin, pe
Borcan
Şi i-au întrebat: „Mă, care are plug în comuna
asta,
Că voi ştiţi mai bine?”
Şi ăia au spus: „Păi ăla, ăla, ăla!”
Ştiau şi pe unde le ţine fiecare.
Şi-au făcut o listă şi-au mers de le-au ridicat.
Pe-al lu’ Nicolae nu l-au găsit.
„Mă, unde ţi-e plugul?”
„L-am vândut. L-am dat la Bălceşti,
C-aveam nevoie de bani.”
Cine mai cumpăra pluguri atunci?
Da’ el a zis ca să-i păcălească.

Nicolae şi-l îngropase.

Săpase toată noaptea o groapă, în grădină,
După aia a luat plugul, l-a uns cu vaselină
Ca pe arma militară - ungea fiecare parte
Cu vaselină şi plângea - ce n-a plâns el pe tot
Frontul, când vedea oameni murind şi-n
dreapta,
Şi-n stânga.
Da cu unsoare pe grindei, pe corman, pe zale,
Ungea bârsa, plazul, grindeiul, potângul
Da pe fier - arase ziua şi plugul sclipea la
Lumina lunii şi lacrimile
Îi picurau pe lustrul fierului
Pic! Pic! şi sclipeau şi ele!
Şi pentru că-i era ruşine de el,
Că se smiorcăise aşa
Ca o muiere, a început să cânte
Cântece de-ălea mai
Deocheate, cum îi învăţase un gradat să lălăie
Înainte de atac:

„De-ar fi omul ca scula,
Ar muri şi s-ar scula!
Doamne, ce săraci suntem
Şi ce sculă mare-avem!”

Dar nu-i ardea de cântat şi de zis strigături,
Singur, în puterea nopţii.
A băgat plugul, a aruncat un braţ de paie
deasupra

Şi-a pus pământul la loc.
S-a dus şi s-a culcat.
Dimineaţa, cu noaptea-n cap,
Ăştia de la comitetul provizoriu,
Cu hoţii după ei, ca să
Predea plugul: „Pentru verificări”,
Au zis ei.

- Cum să-mi verificaţi mie plugul, mă?
Adică, să-l vedeţi cum ară, cum trage brazda?
Ce, acum ne luaţi şi amprentele
După coarnele plugului
Şi le depuneţi la primărie
În dulapul cu acte? Hă, hă!
Numărul trupiţei, ai?
- Bă, lasă tu chestiile astea, dă plugul.
- L-am vândut! Şi nici nu era de vreo doftă,
Un bleau vechi şi fărâmat.

S-au dus, s-au uitat prin curte
- Bă, ce avere ai pe-aici?
Asta e agoniseala, mă, nene!
(Şi nişte alea vechi, nişte coşuri de nuiele,
Pârmaci, gânjuri de car făcute din puieţi de ulmi
Arşi şi răsuciţi.)
- Mă, unde-ţi e strânsura?
- Ce strânsură, domnule, n-am nimic!
Duceţi-vă de ci, că pun câinii pe voi.

Plugul nu i l-au găsit
Şi în fiecare dimineaţă, Nicolae învăţat
Să plece la arat mergea în grădină...
Să vină tractoarele
Şi să facă ele treaba,
Că plugul meu e asigurat pe-o sută de ani.
Şi tractoarele au venit.

CAUTĂ BINE!

Ioncica lui Gorie pierduse banii, şase sute de lei.
I-a căutat peste tot.
- Mă duc la Mâciu, că mi s-a furat.
Mâciu era şeful de post.
- Fugi, că n-are cine să ţi-i ia. I-ai fi pus
Pe undeva. Nu fi prepuelnică.
- Păi, i-am căutat.
Tot s-a dus la ăla.
- Ce-ar fi să vii dumneata să mi-i cauţi.
Ai şcoală, ştii să cauţi bine.
Găseşti orice.
Şi s-a dus omul.
A luat cu de-amănuntul.
A scos paiele din saltea şi din căpătâie.
A întors blanele pe partea ailaltă,
La urmă le-a chitit în mijlocul casei.
A săpat cu hârleţul prin casă,
Pi colo, pi colo, a făcut nişte gropi, de probă,
Casa avea pământ pe jos.
A scos cărămizile din vatră.
- Nu sunt, gagă!
- Caută dumneata bine, că trebuie să fie!
- Bine, atunci lasă-mă să-mi fac meseria.
- Păi, te las.

A luat la rând sticlele de pe corlată, s-a uitat în ele,
Le-a scuturat, şi-a băgat nasul prin oale.
A trecut la ladă.
A luat ţoalele, una câte una,
Le-a purecat, a dat cu ele în mijlocul casei.
- Nu intră nimeni, nu iese nimeni! zicea.
Cine să intre şi cine să iasă, că nu erau decât ei.
Începuse să năduşească,
- Nu mă las până nu-i găsesc, zicea.
Ai ascuns banii.
- Nu i-am ascuns, gaică.
Am uitat unde i-oi fi pus.
Că, uite, mă ia aşa o uitare.
Uit. Uit. Înainte nu eram aşa.
- Câţi erau?
- Păi, şase sute.
- Aur?
- Ce aur, mă nene, de unde aur?
Şase amărâte de hârtii
Şi-mi trebuie să iau gaz şi sare.
Ia vezi, în chichiţa lăzii sunt?
- Nu sunt.
- Ţoalele astea făcute cocoloş aici în mijlocul casei
Or mai fi bune la ceva?
- Ai zis să caut bine.
De ce-ai ascuns banii?

Uita că nu e în misiune
Şi avea momente de furie.
- Spune unde i-ai pus!
După aia îşi lua seama, mai fuma câte o ţigară,
Mai chibzuia...
S-a uitat pe coş în sus,
S-a umplut de funingine.
A scuturat fiarele coşului.
A scos nişte cărămizi din firidă.
A ciocănit grinzile.
I-a găsit. Erau băgaţi pe-acolo prin nişte ţoale,
Într-un cufăr.
- Ptiu! fir-aţi ai deavu, uite unde eraţi!
- Bine că mi-i găsişi!
Omul statului s-a dus mulţumit, făcuse o faptă bună
Îi lăsa gura apă după o percheziţie adevărată.
Dar cum nu mai erau cazuri,
S-a mulţumit şi el să-i caute banii babei,
La cererea acesteia.

PĂIUGĂ

Rădăcinile subţiri de păiugă,
Nu mai pot ţine pământul,
Care de uscăciune a crăpat.
Şanţuri, şanţuri pe deal.
Vitele îşi frâng picioarele în ele.
O oaie, fugărită de lup,
S-a îngropat cu picioarele din faţă
Într-o crăpătură, şi lupul, când s-o prindă, haţ,
Hop! cade şi el, zdup! la câţiva metri de ea.
Oaia behăia, lupul urla
Şi se auzea în spaima lor
Cum continua crăpătura pe dedesubt.

Au crăpat şi mormintele.
Sub tufele de flori uscate de sete.
Cam începe să se caşte pământul...

LINGURA

Poiana uscată, brăzdată de adânci crăpături
A scos la iveală o lingură veche.
(Aşa apar şi pier morminte vechi,
Oase de animale dispărute,
După cum se surpă pământul,
Se crapă şi se mişcă.)

Un copil stă pe ciuci, lângă crăpătură,
Cu lingura în mână.
Seceta a ars totul şi acum
Pământul trebuie să-i dea
Cumva de mâncare.

CER ÎNCERGAT

I

S-a întors cu faţa la răsărit şi şi-a făcut rugăciunea:
- Doamne, vreau să visez noaptea asta,
Cum o să fie aici, la mine, peste o sută de ani.
Se culcă.
Povestea, a doua zi, ce-a visat.

II

Era aşa, odată cu seara. Veneam din vale, pe ci pe la
Ulmii noştri. Ţipenie peste tot. Nu lătra câine,
Nu cânta cocoş, nici lume, nimic.
Mergeam şi parcă mă lua frica.
S-au văzut casele aşa negre.
Casa mea nu mai avea ulucă, aşa, un fel de mărăcini.
Curtea pustie.
O iau spre poartă, acolo unde trebuia
Să fie poarta, zic nu, intru întâi în casă.
M-am uitat: casa aplecată şi înnegrită.
Aplecată aşa la deal, pe spate.
Parcă mi-a fost nu ştiu cum.
Să mă uit întâi pe la poartă.

Dau să mă întorc - dar, ce porţi?
Alea două mari, şi a mică -
Nimic! În locul lor, păducei, mărăcini, salbă moale.
Şi totul cam pârlit, ca după secetă. Nimic verde.
Intru în casă. Nu se deschidea uşa.
Am împins-o şi aşa
Puţin câte puţin,
O fi răzmat cineva vreun
Cârpător? Împing... s-a deschis aşa de-o palmă. Era
Aplecată. Am împins... am intrat...În casa cu focu’
Nimeni. Mă uit... Trec mai departe... În odaie...
Mi s-a făcut părul măciucă...
Nu eram decât eu acolo
Şi stăteam pe pat, aşa îngândurat, cam îmbătrânit, izânit...
Şi cu părul măciucă... Ptiu! Fir-ai să fii de oglindă...
Mă văzusem într-o oglindă... Da’ nu înţelegeam de ce
Mă arăta şezând, când eu eram în picioare?!
Căpătâile alea vărgate şi umplute cu foi de porumb,
Pe la perete, poliţa colo...
Pereţii coşcoviţi... Ies în prispă... da’ aşa mărind pasul,

Că-mi bătea inima tare...
Ia uite, domnule, să-mi fie frică
În casa mea!
Şi ca să mă încurajez, bag două degete în gură
Şi şuier tare! Măcar să sară câinii!
De unde! Nici un câine.
Nu s-a auzit decât fluieratul meu.
Parcă a trecut aşa un bici
Prin aer. Şi la urmă - linişte.
M-am dus măcar să închid porţile, înainte de-a pleca...
Uitasem că ele nu mai erau.
Am ieşit printre boschetele alea...
Pe drum, tot aşa. Ţipenie de om - şi casele, înnegrite toate
Şi aplecate. Hm!

III

Am plecat tot în vale, pe moşia noastră.
Şi pe la ulmi, m-am întâlnit c-un om bătrân.
Nu l-am cunoscut.
M-a întrebat ce caut pe-aci.
„Păi, ce să caut?
Venii pe-acasă! Da’ nu e nimeni,
E pustiu. N-am văzut niciodată
Bulzeştiul aşa părăginit.
Unde-o fi lumea? Unde-or fi vitele?
Nici păsări nu cântă...

Şi cerul e încergat de nori şi greu...
Şi omul ăla, oftând:
- E, toate au un sfârşit...
- Şi noi, oamenii?
- Tot aşa.
- Şi cerul?
(Nu ştiu ce mi-a venit să mă îngrijorez de soarta
Cerului, unde-l vedeam aşa greu şi încergat.)
- Şi cerul.
Şi eu am zis atunci:
- Şi cu mine?
- Şi cu tine se va sfârşi.
- Când?
- În 1921. În decembrie.
- Ei, dacă e aşa...
Sigur, toate au un început şi-un sfârşit...
M-a luat aşa o părere de rău...
Da' nu, în primul rând, de mine...
Aşa, în general... Uite, cum s-alege praful...
Şi de muncă,
Şi de strânsură şi de tot rostul...
Şi-am plecat, tot în vale...
Omul ăla dispăruse şi el...

„Va să zică, în 1921", mă gândeam...
Ei, până atunci...
Da' ce an o fi ăsta? Că acum suntem în 1986...
În 1921 m-am născut... Adică am murit atunci?

Hm! Le-a încurcat el...
Şi m-a luat aşa o frică... Oi fi murit chiar atunci, m-oi fi
Născut mort.
Bă, ce frică m-a cuprins!... Ca să-mi
Fac puţin curaj
Am băgat iar două deşte în gură şi-am şuierat
Tare. Nu s-a mai auzit şuieratul.
Parcă aerul nu mai avea
Putere să-l încherbeze.
Mişcăm buzele, suflam... Linişte...
Am plecat mai departe. Nici paşii nu mi se mai auzeau,
Sunând aşa sperioşi, nu foşnea iarba...
Şi parcă... Şi parcă
Mă topeam şi eu în ţipenia aia mare...

LAPSUS

- Care, mă, care ?
- Ăsta, fă... di la deal de... ăla
- Care, mă, care di la deal?
- Ăla...

Râdeau toţi.
- Ce zice, Nicoliţă?
- Ăsta di la deal de-ăla...

El vorbea de la inimă, săracul,
Da’ nu mai nimerea.

DARAUA

Luase astenia de la o găină.
Un pui părăsit de cloşcă,
Pe care îl crescuse el în sân,
Cum creşti în metaforă o viperă,
Îi scormonea cu degetul în ţărână,
Aşa cum fac toate cloştile
Şi-l chema: „Piu! Piu! Piu!”

Crescuse mare, o găină, care vara sărea pe fereastră
Şi oua în pat.
Şi deodată a început să se umfle. Stătea bleaga,
Umflată prin curte
Şi copilul o înţepa cu un ac,
Găina se dezumfla ca un balon,
Aerul de sub piele ieşea ca dintr-un dirijabil
Ajuns pe pământ.
Două-trei zile pestriţa se simţea bine,
Oua câte o stârpitură de ou
- Înainte făcea numai ouă cu două gălbenuşuri
-
Apoi iar se umfla.
Ah! aerul! La urmă, înţepătura cu acul - şi tot aşa.

Peste câţiva ani
A început să se umfle el.
Avea aceleaşi simptome, dacă îşi aducea bine aminte -
Numai că nu oua.
Şedea pierdut, cu mâinile pe burta rotundă ca un cimpoi.
Cine să-l înţepe ?
Singur n-avea curaj.
Îşi punea cărămizi pe pântece.
Se dezumfla burduful.
Zilnic sporea greutăţile.
(Celelalte greutăţi sporeau şi ele.)
Noaptea, mai ales, când era lună plină,
Sta aşa întins pe prispă
Şi luna îl bătea pe burtă.
Dará cerească, mâna lui Dumnezeu!
Se simţea mai bine.

A doua zi era iarăşi om,
Înviind odată cu lumea.
Găina, Dumnezeu s-o ierte,
Îi cotcodăcea veselă
În amintire, pe gard.

NU SE LOVEAU

Cioicioaica a tânără
Nu se lovea neam cu bărbatu-său.
De-aia s-au despărţit:
Nu se loveau.
Păi, dacă nu se lovesc în nimic,
Cum dracu să stea amândoi? - zicea lumea.
Cum să trăiască împreună?

Ori că el se făcuse împilostrit,
Ori că ea se făcuse împilostrită.
(Sau aşa ori fi fost.)

Când îi vedeai, aşa îmbohoraţi,
Se uita unu-n coló şi altu-n coló, ştiai
Ăştia nu stau mult aşa.
Nu fac amândoi casă.

El s-apucase să facă un gard de stovori.
La urmă, l-a lăsat aşa început
Şi-a trecut să dreagă căminetele,
Să-l zidească - ei, căzuseră nişte cărămizi -
Dar nici pe-ăsta nu l-a terminat,
Că l-a cupit odată un somn
Greu şi cât era el de poghirc,
Se chircise şi mai rău, aşa în somn.

Sta cu genunchii la gură
Şi horcăia. Parcă îi horcăiau şi genunchii.
Cioicioaica a tânără s-a uitat la el:
Şi s-o fi gândit: Poghirceşte-te, nene,
Până te-ai face mic de tot - gogoloi aşa,
Cum ai ieşit - poghirceşte-te
Şi dispari, să nu te mai văd înaintea ochilor.
El horcăia, nu-l durea în somn că ea
Îi poartă ponosul.
Şi ea, ca să nu-l mai vadă pe bărbatu-său,
Cât e de mic şi de prăpădit
- Spic lepădat - a zis că să plece de la el.
Şi chiar a plecat.
Şi-a luat bulendrele şi tuliu!
La părinţii ei.

Foarte bine, a zis lumea.
Că nu se loveau neam
Şi de ce să se canonească unul cu celălalt?

HAI ACASĂ

Amândoi trecuţi de 80 de ani.
El nu mai auzea
Şi-i traducea ea, că pe ea o auzea
Ori era obişnuit cu sporovăială ei.
Se înţelegeau.

Da’ la urmă, hop, că ea îşi pierde memoria
Nu toată. Îşi aducea aminte,
Doar numai primii ani, copilăria şi tinereţea.
Credea că e pe la rude, la
Murgaşi şi voia să se întoarcă acasă.
„Hai acasă, mă, hai acasă!
Ce stăm atât pe capul oamenilor?!”
El o înţelegea
Şi-o păzea să nu plece...

E, de-ale bătrâneţii.

LUMINILE

Lucra la Dobreţ, de vreo două săptămâni.
Şi pleca acasă, seara cam târziu.
Ce era întuneric în sat, dar ce era în pădure,
În bugeagul ăla, care despărţea satele!
Când intră, să taie drept pe-o potecuţă
Şi să râzbească-n Bulzeşti... aude... pss!
Un zgomot de crengi rupte... Ceva parcă nu era-n regulă
Pe-acolo printre lăstari, tufe, mărăcini,
Hm! Îşi aduce aminte că s-au înmulţit
Nişte păcătoşi de mistreţi şi nişte cerbi.

A-nceput să fie cu ochii-n patru.
Şi mereu se mişca ceva, ori în stânga,
Ori în dreapta.
Aşa cum ţi se clatină un dinte
Şi te taie durerea.
Se clătina ca un dinte toată pădurea
Şi-ncepuse să-l doară frica. (Au, ce mai doare
Şi frica!)

Cum auzea ceva... ţuşti! se suia-n copac.
„Mama ei de pădure! Dacă ai unde să te sui,
De ce să n-o faci?!”
Tigri, leoparzi pe la noi nu sunt,

Să zici că-ţi sar în grumaz,
De sus, de pe-o creangă.
Astea care se tot înfoaie, speriate,
Sunt ciurezi, bufniţe... or fi lilieci...
Îl năpădeau tot felul de gânduri.
Pisici sălbatice, râşi
Şi-un animal de-i zice târşul - de-astea îi era groază.
Târş - nu-l văzuse niciodată.

Avea şi-o paporniţă cu scule,
Bardă, chiser, teslă, spiţelnic,
Lucrase acolo-n Dobreţ lemnărie.
Şi-un ferestrău în mâna ailaltă.
La-nceput se căţăra cu paporniţă şi ferestrăul.
I-o trebui barda, în caz că dărâmă
Mistreţii copacul.
La urmă, lăsa paporniţă jos, se bârâca doar
Cu ferestrăul.
Ciulea urechile. Sus s-aude mult mai bine,
Cum te ridici puţin deasupra problemelor,
Cum ai altă perspectivă în urechi.
Linişte, tihnă cerească.
Respira codrul până-n stele.
Se dădea jos şi-o lua mai departe, întremat
Sufleteşte.

Se-ntâmpla de uita ferestrăul agăţat.
Se-ntorcea, nu mai nimerea tufanul,

Ori nu mai găsea paporniţă, la rădăcină, când cobora.
Parcă cineva i-o lua cu mâna şi-o punea în altă parte.
Bodicăia, până le nimerea.
Când să plece... un răget înfiorător!
Vreun copac uscat scârţâia.
Într-o clipă Colae se pomenea dălnăindu-se sus,
Tocmai în vârful fagului.
„Bă, nici nu ştii ce-ndemânare aveam la urcat!
Luasem foioasele la rând!’
Dă Dumnezeu şi iese la marginea pădurii.
Se uită să vadă satul, care trebuia să fie
Aci-n vale, la vreo doi-trei kilometri.
Şi ce să vezi? Numai lumini aprinse!
Aoleu!... Unde sunt? Ăsta nu e Bulzeştiul...
O ia înapoi, se mai învârteşte prin pădure
Ca oaia căpiată, mai cade... mai trage cu urechea...
Se orientează după muşchi - că ieşise luna
Şi se vedeau muşchii pe copaci arătând nordul...
Dar degeaba-l arătau, că nu ştia dacă Bulzeştiul vine
La nord, nord-est, sud-vest sau cum, Doamne iartă-mă,
Vine, faţă de copacul cu muşchi. Faţă de fiecare

Copac în parte...
O ţine într-o direcţie...
Şi când iese la lizieră,
Iar lumină mare la toate casele. Ca la Craiova.

Or muriră toţi şi le puseră lumânările pe colaci,
Or ăla e un oraş?! Nu e satul meu,
Nu mă duc acolo!
Se mai gândeşte, luând bine seama luminilor:
„Să zici că sunt - lămpi - nu sunt! Unde-am nimerit?
La Bălceşti? La Balşi? Ori chiar la Craiova?”
O ia aşa uşurel de-a lungul pădurii.
Aude unii trecând c-un car...
Strigă la ei... erau departe...
- Eiii! Unde vine, mă nene, Bulzeştiul?
- Cee?
- Bulzeştiul... Judeţul Dolj!
- Caree? Ce e, bă? A, Bulzeştiul... Păi, uite
Pe la luminile alea.
- Nu se poate, mă nene, mă mai apropiai eu
De vreo două ori şi mă-ntorsei înapoi,
Că nu seamănă.
- Ăla este!

Oamenii s-au depărtat şi Colae a luat-o
Neîncrezător în direcţia luminilor.
„Ei, dorm acolo până mâine,
Şi pe ziuă mă orientez eu”

Coboară dealul, dă de-o biserică, taman ca la noi.
Intră-n cimitir...
De morţi nu-i era frică.
„Stai, că aici aflu imediat”.
Scapără nişte chibrite şi începe să citească...

Crucile, de lemn şi zgâriate aşa cu cuţitul,
Nu se desluşeau decât literele din primul cuvânt.
„Enache”... „Novac”... „Căpete”...
„Parcă ar fi de la noi”...
„Novac? Hm! Care-o fi ăsta Novac?”
„Chiva”. Ăsta e ăla de se ducea de două ori
Pe zi, desculţ, la Craiova...
Bă, da frumoasă poză mai are! Acolo
Şi-a făcut-o.

Un mormânt proaspăt. Crucea mirosea a inimă
De lemn. Cum miroase lemnul proaspăt tăiat
Cu ferestrăul... Şi pe ea scrie...
Îi vine să leşine... Era numele lui...
Picioarele nu-l mai ţineau...
„Când... am murit? Când m-au şi îngropat
Şi eu n-am simţit nimic? Ce e cu mine?
Ce cat eu aici?”

Da, era numele lui pe cruce, mormântul lui.
Cimitirul pe care-l ştia, cu lilieci pe margini,

Tivit aşa, tighelat cu flori.
Dă şi de crucea lui taică-său...
Totuşi, satul care se vedea peste apă,
C-un şir de lumini ca o cale lactee,
Cotită ca pişatul boului,
Nu era... zi-i să-i zic... Iar îl luase,
Nu ştiu de ce, spaima... Uitase şi numele satului...
Se-mpiedică şi cade... Se zgârie de-un cui...
Se ridică şi pleacă...
O ia spre casă... Ajunge ostenit...
Parcă mai bătrân cu douăzeci de ani...
Pune paporniţa cu scule şi cu ferestrăul pe prispă.
Strigă la muiere.
- Venişi, mă?
Venii... da' cum venii!
Cine işalniţa mă-sii a aprins puzderia asta de lumini?
Că mă-ncurcară... de nu mai nimeream...
- Care lumini? întreabă muierea mirată.
- Astea pe la porţi, pe linie, prin case...
- Care?
Când se uită, nu mai vede nimic.
- Parcă adineauri ardeau. Nu mă puteam apropia,
Că nu semăna civilizaţia aia cu satul nostru...
Fu aşa un pospai, o părere de civilizaţie, ce?
- Eşti tu cârşelnic. Nu-ţi mai plac lămbile

noastre.
Ţi se păru.
Bă, tu vedeai raiul...
Na trei ouă şi fugi dupe gaz.

VEDENIE

Mama se ridică binişor
Şi se aşează pe mormânt.
Priveşte buruienile care au crescut între timp,
Ascultă ciorile.
Vede crucile cum stau să se dărâme,
Observă mormintele noi şi alte crăpături
În zidul bisericii.

Şi când îşi aruncă ochii, na! c-a dispărut
Ulmul din vârful dealului, de pe mejdina noastră,
De stăteau oamenii la umbră,
Când aşternea ea masa pe pământ, vara.
Faţa de masă, de cânepă, fixată la colţuri
Cu bulgări de pământ. Şi pe ea aşeza bucatele,
Aduse cu baniţa în cap,
C-o mână ţinând de baniţă, şi în cealaltă cărând
Ulciorul cu apă.
Suia, ei! era greu, dar ce să facă...
Şi ulmul pentru asta era acolo, în buza dealului,
Deasupra Săliştii - asta era misiunea lui:
Să facă umbră, vara când mănâncă oamenii.
Oftau când se aşezau jos.

Dar măcar şedeau la umbră.

Şi cum de l-au tăiat? Unde-o fi dispărut?

Şi ulmul aude gândul ei.
Locul unde a fost se nelinişteşte, fosta umbră
Se agită şi copacul apare falnic şi se întrupează
Numărându-şi cercurile, foşnind din cercuri,
Acoperind cu coroana imensă
Imaginea Săliştei din vale.

Se dau înapoi întâmplările lui.
Se zăresc tăietorii izbind cu securea trunchiul tare,
Năduşind, glumind şi ferindu-se
De aşchiile care sar ca schijele.
Cade. E curăţat de crengi şi cărat în sat
Cu şase perechi de boi. Nu încape în curte.
E lăsat la poartă.

Apoi o ploaie grozavă.
Curg ududoaiele, se varsă vâlcelele,
Răculeţul, Gura Racului, Bisa, Ungureanca,
Se varsă valea a mare, ca niciodată.
Şi ulmul e încins de puhoaie
Şi luat pe sus, pluteşte, alunecă,
Sar vreo doi oameni şi îl proptesc
De alt copac, tocmai când era gata să alunece
În marele fluviu al văii.

Apoi, zboară şi prinde rădăcini,
La locul lui.

Acum stă falnic, acolo sus, pe creastă,
Ca pe vremuri.
Se uită în jur şi întreabă:
- Unde sunt oamenii? Secerătorii? Prăsitorii?
Culegătorii de porumb, de floarea soarelui?
Cetele harnice, vesele, mişunând ca albinele,
Femei întrecându-se, care ajunge mai repede
La capul locului şi la vremea mesei,
Năzuind să se aşeze la umbra mea?

Unde e Nicoliţa, care venea
Cu baniţa în cap şi cu ulciorul cu apă în mână,
Cu de mâncare pentru zece-cincisprezece
oameni ?
Şi mama, rezemată de propria-i cruce,
Semănând cu cea din poză,
Vede - ce minune! - ulmul la loc.
Când? Cum a apărut? Că adineaori nu era?
Locul - ca înainte, cu mejdinile vechi.
Se vede pe ea însăşi, cu baniţa în cap
Şi cu ulciorul ăl mare în mână,
Gâfâind printre rândurile de porumbi,
Ori prin grâu, urcând coasta.

Sare Nea Florea şi-i ajută să pună baniţa jos,

Ţaţa Măria îi ia ulciorul.
Ea oftează de uşurare
Şi începe să întindă şervetul, scoate oalele,
Bâjbele cu mâncare, străchinile, lingurile,
sarea.

Femeile, bărbaţii, copiii, se strâng
Dejghinaţi de muncă.
Ilie al Floarei s-a întins pe pământ, cu faţa-n
sus
Şi încearcă să privească prin frunzişul des
Cerul încins ca sticla de lampă.
„Ţi-ai putea aprinde ţigara de la cer -
Aşa dogoreşte.”

Mama se uită tot mai uimită la ulm,
Ulmul nostru.
Şi ulmul o vede că îl vede.
„Doamne, cum nu trece vremea!” oftează.
„Credeam că vremea trece, dar ea nu trece.
Nu trece neam. Nu, nu trece.”
Ulmul fericit, foşneşte, că aşa e -
Şi dispar amândoi, într-o clipă:
Mama de pe mormântul ei
Şi ulmul de pe coastă.

Cuprins

AUTORUL DESPRE *LA LILIECI*.....4
Bulzeştii - darul.....4
Să ne întoarcem din stele.....11
Nu s-a văzut încă săpător.....13
E minunat să ai o obârşie.....18
Cum am devenit poet.....20
Poezia despre ea însăşi.....21
BURUIENI DE NEBUNIE.....28
I.....28
II.....30
III.....32
PROBA FUMULUI.....35
I.....35
II.....37
JOIŢA LUI ŢÂRDEL.....38
DURA ŞI BOLDESCU.....41
BOTA.....45
FĂNĂCHIOAIA.....48
PORECLA.....49
HAI LA MOARĂ.....52
JURATUL.....55
BOII DE ALTĂDAT.....57
TIFLA-I, NEICĂ!.....62
MOARTEA LUI TRANCĂ.....64
LA ARGEA.....68
PORCARII.....71
A BEA GAZ.....73
ÎNGĂDUIALA.....75
AŢA DE IŢĂ.....77
ULMUL.....80

COAJĂ DE ULM STRECURATĂ.....83
ULTIMUL CONCERT.....85
STATUL.....88
DE VÂNZARE.....89
MARŢI, DUPĂ PAŞTI.....90
NISTOR ĂL BĂTRÂN.....91
ŞCOALA LUI NANIESCU.....93
BUNĂTATE.....95
BOROAGA.....97
JELITUL.....99
VARVALIU.....101
CRILA DE OAMENI.....103
LAMPA.....105
CĂLĂTOAREA.....108
LA CURĂŢAT DE CĂRĂMIDĂ.....111
LIA.....114
ACTUL.....115
IONIŢĂ BIRETE.....119
LĂMURIREA.....121
SPARGERI.....122
CAUTĂ BINE!.....127
PĂIUGĂ.....130
LINGURA.....131
CER ÎNCERGAT.....132
I.....132
II.....132
III.....134
LAPSUS.....137
DARAUA.....138
NU SE LOVEAU.....140
HAI ACASĂ.....142
LUMINILE.....143
VEDENIE.....150

JULIUS ZOLER